

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA TO SI MUSÍŠ ROZHODNOUT SÁM

- 8 A můžu si to rozhodnout sám?
- 13 Rozhodnutí musí vykrystalizovat
- 25 Ústavní soud se nás zastal
- 39 Diakonie: Krabice od bot z druhé strany

Brzy vyjde:

Slova a obrazy křesťanské víry

KARTY PRO KATECHEZI

Více informací na:

<http://bit.ly/slova-a-obrazy>

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – L. Ridzoňová
8 A můžu si to rozhodnout sám?
 – J. Pechar
11 Protož, věrný křesťane, hledej
 pravdy – O. Kolář
13 Rozhodnutí musí vykrystalizovat
 – D. Ženatá
17 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 23** Otevřete, aby mohl dál – J. Hofman
25 Ústavní soud se nás zastal
 – A. Csukás
27 Shromáždění ve shromáždění
 – P. Brodský
29 Oddělení fundraisingu – D. Ženatá
32 Bohu zpívat, jeho vzývat
 – L. Moravetz
37 Muž, který se nevrátil, a přesto se
 stále vrací – M. Vavrečka

DIAKONIE

- 39** Krabice od bot z druhé strany
 – A. Šůra

SLOVO

- 42** Nakupujte a objednávejte v Kalichu
 – P. Schwarz
45 Církev v proměnách času
 2000–2017 – J. Plíšková
45 Nakresli mi Bibli – P. Pokorný
46 Už se tam nevrátím – J. Plíšková
48 Čekání na Vánoce – L. Ridzoňová
49 Poslední slovo – P. Hájičková

ÚVODNÍK

Umění rozhodnout

Není rozhodování jako rozhodování. Někdy musíme rozhodnout za jiné, pro jiné. Co z toho rozhodnutí bude vyplývat pro firmu, pro podřízené, kolegy, taky v rodině pro partnera či děti. To je těžké a často nosíme otazníky dlouho v hlavě, právě protože se to týká i druhých. A pak je druhý typ rozhodování – za sebe. Je to čistě moje věc. To je také těžké, důsledky jsou jen a jen na moji zodpovědnost.

Závažnost rozhodování souvisí s pravdivým přístupem k životu i k sobě samému, s orientací ve světě, s modlitbou i sociálními bublinami. O tom všem se dočtete v rubrice Téma. A jak se dozvíte na konci rozhovoru s mladým advokátem – rozhodování se nelze vyhnout, musí ale vykrystalizovat, s pomocí Boží dříve či později uzrát.

Nejstarší české nakladatelství a knihkupectví v Praze – Kalich, které je s naší církví spjato, nabízí na straně 42 tohoto čísla některé své tituly, vydané v poslední době. Je to samozřejmě jen zlomek nabídky, několik novinek zajímavých v předvánoční době. Kompletní nabídku si můžete prohlédnout ve-shopu Kalicha.

Milí čtenáři, přeji vám klidné podzimní dny a inspirativní čtení

Daniela Ženatá

Návštěva Presbyterní církve v Jižní Koreji

Synodní senior Daniel Ženatý podnikl v uplynulých dnech dlouho připravovanou návštěvu Presbyterní církve v Koreji (PCK). Během cesty od 18. do 28. října navštívil mnohé sbory, vedl řadu rozhovorů a diskusí, sloužil bohoslužby a také přednášel na teologických fakultách korejských univerzit a seminářů.

Návštěva se uskutečnila na pozvání PCK, s níž má Českobratrská církev evangelická dlouhodobě velmi přátelské kontakty. V Praze, při sboru ČCE v Praze-Kobyliších, působí Český sbor korejských presbyteriánů už od roku 1997. V sobotu 5. října tu oslavili právě 20 let od prvních společných ekumenických bohoslužeb.

Daniel Ženatý během své návštěvy v Jižní Koreji představil historický kontext naší země i církve, promluvil o významných osobnostech, o znovu nabyté svobodě v roce 1989 a o aktuálních výzvách, které před církví v Česku stojí. Konstatoval, že ho až zaskočilo, jak jsou korejské přírodní scenérie podobné našim a rovněž mentalita lidí, se kterými se tam setkal.

Ve Všetatech otevřeli památník Jana Palacha

Slavnostní otevření nové expozice v Palachově rodném domě proběhlo ve středu 9. října za účasti představitelů Českobratrské církve evangelické. Působivé prostory ve správě Národního muzea odkazují k životu a tragickému činu mladého studenta filosofie, který se v roce 1969 upálil na protest proti okupační propagandě a proti narůstající všeobecné lhostejnosti a letargii tehdejšího Československa.

Všetatský památník otvírá témata vnitřního boje mladého studenta z evangelické rodiny, přináší autentické předměty z jeho života i konkrétní věci, které měl s sebou v den upálení na Václavském náměstí v Praze. Celý dojem umocňuje výjimečné architektonické ztvárnění prostoru.

*farář Jakub Trojan při otevření památníku
a v pravo na fotografii při pohřbu Jana Palacha
(foto Petr Blažek)*

Veřejného otevření se účastnil i četní ekumeničtí hosté. Mezi jinými kardinál Dominik Duka nebo patriarcha Československé církve husitské Tomáš Butta. Za ČCE promluvil první náměst-

tek synodního seniora Pavel Pokorný. Váženým hostem byl farář Jakub S. Trojan, který tehdy působil v nedalekém libižském sboru, s Janem Palachem i jeho rodinou se setkával a nakonec ho v Praze také pohřbíval.

Národní cena za architekturu míří do Hodslavic

I nteriér hodslavického evangelického kostela, který v uplynulých dvou letech prošel kompletní rekonstrukcí, obdržel Národní cenu za architekturu – nejvyšší tuzemské profesní

ocenění v oboru.

Architekti Jakub Červenka a Václav Šuba ze studia Objektor přizvali ke spolupráci ještě Kamila Mrvu. Jejich společný návrh vsadil na čistotu linií, dostatek světla a na přírodní materiály. A přirozeným způsobem v sobě spojil moderní funkční prvky s tradiční kulturou jednoho ze tří nejstarších evangelických sborů na Moravě, jehož členem byl například František Palacký.

Kostel z roku 1813 se dočkal nového funkčního odvlhčení, elektroinstalace a osvětlení. Mobilii byl citlivě zrestaurován a doplněn o zcela nový stůl Páně. Prostor bude lépe odpovídat současným sborovým potřebám a bude možné jej využít také pro další kulturní nebo obecní události. Připravuje se ještě vytápění

a výhledově bude i nová fasáda kostela, nicméně kostel byl po náročné rekonstrukci interiéru už nyní znovu otevřen příchozím.

Setkání křesťanů 2020 proběhne ve Štýrském Hradci

V elký sjezd několika tisíc účastníků z Německa, Polska, Česka, Slovenska, Maďarska, Rakouska a případně dalších zemí proběhne od 3. do 5. července 2020 v rakouském Štýrském Hradci. Od listopadu bude možné se přihlašovat na webové adrese face2face2020.at.

Zvány jsou všechny generace, speciální program připravuje mládež a programová nabídka pamatuje také na dětské účastníky. V rámci setkání se nabízí biblická práce, diskusní pořady, dílny, koncerty, výstavy, divadelní představení,

sportovní turnaje, prohlídky města a další. Vrcholem setkání jsou společné bohoslužby, na kterých se podílí účastníci ze všech zemí.

Setkání má křesťany různých církví povzbudit ve víře v Ježíše Krista, dát obsah našemu sousedství při vědomí křesťanské vzájemnosti. A chce také podpořit zodpovědnost církví i jednotlivých křesťanů za věci veřejné.

Setkání ve Štýrském Hradci je jedenácté v pořadí, v minulosti se už konalo v řadě míst střední Evropy.

Aktuality připravil Jiří Hofman

modlitba listopadová

svoboda
Pane Bože
je spanilá
jako pravda

svobodu
nemáme v ruce
jsme zváni
abychom vstoupili

svoboda je
čerstvý vzduch
živá voda
svoboda jsou křídla

jenže ji ohrožuje
gravitace
moje já
strach

svobodu
Pane Bože
nám pomoz
unést a chránit
žít a přát druhým

modlitba Lenky **Ridzoňové**

kresba: Sára Benešová

TÉMA: TO SI MUSÍŠ ROZHODNOUT SÁM

Jak unést prázdno?

Král Nebúkadnesar dal zhotovit zlatou sochu, jejíž výška byla šedesát loket a šířka šest loket. Postavil ji na pláni Dúra v babylónské krajině. (Da 3,1)

Jak vypadá prázdno? Jak je popsat jiným slovem? Po prázdninách, které jaksi s tím slovem souvisí, jsem se na to zkusila zeptat konfirmandů a mládeže.

Uvedli například tato slova: nic, volno, temnota.

Jak unést prázdno? Nebo čím prázdno naplnit, aby prázdno nebylo?

Není to snadné. Protože volno a prázdno není jednoznačně pozitivní, nebo naopak negativní. Mohu se o prázdninách nebo ve volný den, třeba v neděli, nudit nebo moderním slovem prokrasťovat. Ale může to být také krásný čas a prostor k odpočinku, k nadechnutí čerstvého vzduchu, vybočení ze stereotypu. Abych se s novou silou mohla vrátit k rutině všedních dnů. Prázdno může být naplněné, i když zůstane prázdno.

Biblická kniha Daniel nás přenesení do Babylónie. Podle začátku třetí kapitoly zde je nějaká pláň, prázdno, prostranství, volné místo, které se král Nebúkadnesar rozhodne zaplnit. Aspoň opticky – a taky kulticky. „Král Nebúkadnesar dal zhotovit zlatou sochu, jejíž výška byla šedesát loket a šířka šest loket. Postavil ji na pláni Dúra v babylónské krajině.“ (Da 3,1)

V předešlé kapitole knihy Daniel je příběh o podivném snu, který se tomuto králi zdál. O veliké soše s hlavou ze zlata, hrudí a rukama ze stříbra, břichem a boky z mědi, stehny ze železa a nohama dílem ze železa, dílem z hlíny. Na sochu se valí kámen... však ten příběh znáte. Daniel králi sen vyloží: Ty, králi Nebúkadnesare, jsi zlatá hlava, jsi pán obrovské říše, ale dny království jsou sečteny. Království se bude zmenšovat, upadat, až bude převálcováno královstvím novým.

Možná aby zahnal chmury z toho snu, postaví teď král na pláň Dúra sochu celou ze zlata.

Obrovskou, stabilní. Snad se snaží naplnit prázdnotu té pláně, prázdnotu svého života, možná chce zahnat strach o sebe, o svou zemi, strach z budoucnosti. Možná se sám cítí stát na hliněných nohách, ale chce si dokázat, že to lidi nevidí. (Podobně jako v pohádce Císařovy nové šaty, dokud se neozve to malé dítě se slovy: král je nahý.)

Všichni lidi v říši dostanou příkaz se soše klanět. Za zvuku mnoha nástrojů. Koná se bohoslužba, povinná pocta soše a králi. Ostatně: spory o sochy a pomníky jsou součástí našeho hledání doteď.

V babylónské říši jsou tři muži, mládenci z Judska, kteří se soše nepokloní. „Šadrak, Měšak a Abed-nego odpověděli králi: „Nebúkadnesare, nám není třeba dávat ti odpověď. Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivé pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás. Ale i kdyby ne, věz, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme.““ (Da 3,16–18) Svou odpověď krále rozčílí, ten se rozpálí hněvem do ruda a ohnivou pec rozpálí sedmkrát víc než obvykle.

Není snadné unést prázdnotu. Neztratit se. Orientovat se. Důvěřovat. Neviditelnému Bohu. Neuchopitelnému Bohu. Bohu, kterého nemáme v ruce, nemůžeme s ním manipulovat. Ti tři mládenci, Šadrak, Měšak a Abed-nego, nemají žádnou záruku, že se jim nic nestane. Řeknou králi, že i kdyby je Hospodin z pece nevysvobodil, stejně se nepokloní.

Stáváme na pomyslné prázdno pláni, hledáme ukazatele, orientační body, pravdu. Pravda nebývá ta nejhlasiťjší a nejzlatější. Jestli se hledá snáz v době svobody? V naší zemi to zkusíme už 30 let. ►

Pane Bože, děkujeme za svobodu. Možnost se rozhodovat, volit, vybírat. Prosíme, buď blízko, když hledáme. Dávej naději, když si zoufáme.

Svou mocí povzbud' bezmocné. Pomož, ať občas vytušíme tebe, tvůj dotyk, dech, tvoji vůli. Amen.

Lenka Ridzoňová, farářka v Praze-Střešovicích

HLAS Z CÍRKEVNÍ PRAXE

A můžu si to rozhodnout sám?

A jak z vlastní sociální bubliny?

Mám dost informací k tomu, abych mohl o něčem rozhodnout sám? Nedostatkem informací rozhodně netrpíme. Je jich tolik, že nabídka těžce převyšuje poptávku. Vidím zřetelný vývoj od svých dětských let. Školství v osmdesátých letech minulého století dbalo na učení nazpaměť. V devadesátých nás učili, že je potřeba si informace umět najít. Od nultých let dál už je potřeba umět informace třídit.

Jsou totiž k mání ihned. S mobilním telefonem v kapse a přístupem na internet je málo věcí, které bych nemohl zjistit během několika málo vteřin. Heslo doby zní: „Co nevíš, to ví Wikipedie. Co neví Wikipedie, to ví Google. Co neví Google, to nemá smysl vědět.“ Vytáhl jsem ve vlaku ukulele a moji posluchači naprosto automaticky sáhli po mobilech a hledali texty písní na internetu. Papírový atlas jsem neotevřel ani nepamatuju a na cestu jsem se také už dávno nikoho neptal. Mapy i navigace v mobilu všechny moje potřeby dokonale pokrývají.

Bible i atlas hub v telefonu

Je už jen málo věcí, které bych hledal v knížkách, i tu Bibli už mám v mobilu i v počítači. Jako bohoslovec jsem kdysi Bible sbíral. Už při prvním stěhování jsem ale pochopil, jaká to byla hloupost. Mám je, zálibně se na ně čas od času podívám. Ale v praxi je využiju jednou do roka na hodině náboženství, když se s nimi vleču do nějaké školy, abych dětem ukázal, jaké různé

Bible existují. Původní texty i desítky překladů už mi nabízí počítač. S konkordancí, s gramatikou, s biblickými slovníky...

Mezilidský kontakt přesto úplně nezmizel! Teologické a vykladačské otázky řeším s kolegy přes Facebook. Horko těžko bych v devět večer sháněl tolik z nich, kteří by byli ochotni se mnou cosi řešit, ale stačí otázka nadhozená v příslušné skupině – a ejhle, záhy se objeví někdo, kdo mne svým příspěvkem posune o kousek dál. A kdyby jen teologie! Jako nadšený houbař vyfotím v lese neznámý kus, pošlu jej do houbařské konference a za pár minut se raduji z toho, že houba, které jsem pro její dlouhou štíhlou nohu říkal „tanečnice“, je jedlá a jmenuje se slizečka ocasatá.

Na první dobrou bych mohl říct, že jsem se ve svém rozhodování stal mnohem nezávislejší. Mám mnohem širší prostor k hledání odpovědi, mnohem větší možnost výběru zdroje. Mnohem větší možnost porovnávat různé názory, ať již se týkají sběru hub, nebo otázky, co že to spáchal Mojžíš tak hrozného, že nesměl přejít Jordán (tohle jsme řešili na Facebooku poměrně nedávno a našli jsme osm možných výkladů).

Jenže – to by bylo, aby v tom nebylo nějaké „jenže“!

Na Facebooku jsou desítky či stovky českých křesťanských skupin. (I těch houbařských je několik.) Ve chvíli, kdy se posunu do cizích jazyků, mám k dispozici zdrojů na tisíce. Nultá

léta doženou každého a dohnala i mne – vstřebat všechny informace, na to nemá kapacitu nikdo. Musím se tedy učit je vyhodnocovat a třídit.

Zakopaný pes je ve výběru

Ale což, mám přece svobodu rozhodovat, tak se v těch zdrojích omezím jen na některé!

No a tím se dostáváme k příslovecnému zakopanému psu. U houbařů takový problém není, ale třeba v „mé“ teologické skupině jsou téměř výhradně evangelici. Jejich pohled na Bibli je velmi podobný tomu mému. Zrovna tak jejich hodnocení církevních dějin. A v ekumenických otázkách se naše postoje také valně lišit nebudou.

V tom mém výběru, odkud budu informace čerpat – tam je ten pes zakopán! Zcela přirozeně vybírám zdroje, které mi budou blízké. Nejprve české, pak teprve zahraniční. Nejprve evangelické, pak jakékoliv jiné. Nejprve z toho, co mi doporučí přátelé, pak až zkouším hledat náhodně sám. Pokud vůbec; vím předem, že projít všechny informace, které jsou k tématu k dispozici, není v lidských silách.

Tím jsme se dostali k pojmu, který je v internetových diskusích dnes zásadní: „Sociální bublina“. Jsem obklopen lidmi podobných názorů a postoje a vzájemně se ve svých názorech a postojích utvrzujeme. Kdyby volby dopadly podle mého Facebooku, seděl by na Pražském

hradě Karel Schwarzenberg a ve Sněmovní ulici by zákony schvalovala zeleno-pirátská koalice s ústavní většinou.

Problém sociálních bublin není žádná novinka. Když Marie Antoinetta odpověděla lidem na volání „nemáme chleba“ slovy „tak jezte koláče“, jen ukázala, jak je uzavřena v sociální bublině, která vůbec nechápe situaci vně.

A nejhorší jsou lživé zprávy

Po nultých letech přišla léta desátá a přinesla další novinku. Tedy – novinku... Opět nic nového pod sluncem. *Fake news*, informace jako zbraň. Skutečně nejde o novinku!

*Nekupujte u Židů
cukr, kávu, mouku,
voni nám zavraždili
modrovokou holku.*

*Anežka Hrůzová
byla zavražděná,
vod Poldy Hilsnera
byla podřezaná.*

*Zeptejte se Sálusa,
jak ji táhli do lesa.
Sálus u ní vartu stál,
když jí Hilsner podřezal.*

Hilsneriáda je příběh jedné velké vylhané novinky, za kterou si Tomáš Masaryk vysloužil veršik „Zasloužil bys, Masaryčku, jít s Hilsnerem na houpačku!“ A i tady se jen opakuje situace dejme tomu z Galie, kde bylo roku 177 po Kristu úředně zjištěno, že křesťané jsou příčinou moru a neúrody, a po zásluze jich tehdy bylo v Lyonu 50 popraveno.

Informace jako zbraň, která skutečně může přivodit i smrt. Někdo pro zábavu střílí do terče, někdo zabíjí. Tisíckráté či Paralelní listy, výtečné satirické webové stránky, jsou skvělý humor, zatímco záměrně vypuštěné dezinformace ovlivňují volby. To přece není žádná předvolební kampaň rozšířit den před volbami o protikandidátovi fámou o nějaké špinavosti!

Ukazuje se však, že ani třídění informací není vůbec jednoduché. Stejně jako si vybírám zdroje informací o houbách a teologii, vybírám i zdroje informací o politice naší nebo mezinárodní. A zcela přirozeně a automaticky se obklopuji zdroji, které potvrzují můj pohled na svět.

Co s tím? Jak z toho ven?

Aspoň čas od času vystoupit ze té své sociální bubliny. Tady nám sociální sítě mohou nabídnout neocenitelnou službu. Dát se do řeči s neznámým člověkem je složité, ale na internetu je dostupné opravdu cokoli.

Ano, byl to šok, když jsem poprvé navštívil diskuse skupin „Proti pražské kavárně“, „Tomio Okamura – SPD“, „Miloš Zeman je náš prezident“, „Andrej Babiš – oficiál“... Ale bylo to třeba. Programově si „hýčkám“ mezi přáteli šířitele poplašných zpráv. Sleduji, jak se v průběhu času mění. Když jsem chodil do školy, čekali jsme konec světa v důsledku jaderné katastrofy. Otázka nebyla, jestli přijde, ale kdy a jak se na to připravit. Na obdobnou situaci vzpomínal tchán, když do práce v JZD nastupovali a fasovali plynové masky v době kubánské krize. A pak už to šlo ráz na ráz. AIDS? Tlaky extrémní levice či pravice? Vstup do NATO či EU? Rozpad EU? Řecká krize? Ukrajinská krize? Syrská krize? Ropná krize?

V rychlém sledu za sebou šly věci vážné i úsměvné a mohl za to střídavě Soros, rozpínavost USA, Porošenko, ptačí chřipka, sionistickotrockističtí ilumináti, genderová studia, ebola, pojídání masa, globální oteplování, nemoc šílených krav, očkování, amalgámové plomby, povodně, papež, modernisti, migranti, registrované partnerství a jezoviti!

Co mají tyto tak rozdílné věci společného? Jejich šířitelé jim věří. Problém je v tom, že se obklopují lidmi, kteří tomu věří také a vyhledávají zdroje, které také věří. Vzájemně se utvrzují v pravdivosti těchto informací. Náš úkol je jim naslouchat a zkoušet ty jejich sociální bubliny propíchnout. Ale neudělejme stejnou chybu, nepropadejme iluzi automatické svobody vlastního rozhodování, když vlastně jen kopírujeme myšlenkové vzorce svých sociálních bublin.

Je to v posledku zápas s lidskou hloupostí a omezeností. Naši i druhých. A v této souvislosti nelze nevzpomenout Jana Wericha: „Nad lidskou blbostí se nedá zvítězit. Ale nikdy se nesmí přestat proti ní bojovat.“

Jaroslav Pechar

Protož, věrný křesťane, hledej pravdy...

Žijeme skutečně v době postpravdivé?

Dnešní doba bývá někdy charakterizována jako postpravdivá, případně postfaktická. Když si uvědomíme nevidanou sílu záměrných dezinformací (*fake news*), když posloucháme politiky bezostyšně ze svých úst vypouštějící lži, za které místo ostudy sklízí potlesk, když pozorujeme, jakým nesmyslům lidé ochotně věří a nedají si svoje přesvědčení nijak vyvrátit, když sledujeme, jak emoce převažují nad rozumem a samomluva nad dialogem, těžko se bráníme dojmů, že žijeme ve světě, v němž poctivé hledání pravdy již téměř nikoho nezajímá. A většině lidí to vlastně nevadí, protože je jim v takovém světě dobře.

Zkusme se ale zamyslet nad tím, jestli v blízké či vzdálené minulosti nějaká doba pravdivá či faktická vůbec existovala. Doba, kdy lidé tolik nepodléhali pověrám, fámám a manipulacím, kdy více důvěřovali těm politikům, kteří byli schopni nepříjemnou pravdu vyslovovat, kdy emoce nehybaly veřejným životem, kdy si lidé byli schopni pečlivě ověřovat zprávy, spoléhali se na názory odborníků, zatímco šarlatáni a mluvkové neměli na růžích ustláno. Pochybuji, že bychom takový zlatý věk někde v lidských dějinách našli. Spíš se mi zdá, že to v minulosti bylo ještě horší. „Svět chce být klamán, nechť tedy klamán je,“ říkali už staří Římané. Také velké ideologie minulého století – nacismus a komunismus – získaly svou popularitu právě díky klamům a polopravdám, díky ideologii chytře zjednodušující složitou realitu, rozpoutaným démonům nenávisti, falešným slibům, umělé vytvořeným obrazům nepřítele a náboženskému uctívání krutých diktátorů.

Bezradnost post-časů

Jestliže se oproti minulým dobám něco zásadně změnilo, pak to není samotný sklon člověka věřit nepravdám, ale podmínky a kontext šíření těchto nepravd. O tom už bylo řečeno mnohé. Internet,

který umožňuje bleskové a nekontrolovatelné šíření výmyslů. Zahlcenost informacemi, v nichž se málokdo dokáže orientovat a pátrat po jejich zdrojích. Nutnost žít v globalizovaném světě, jehož problémy jsou nesmírně komplexní, a proto v něm má úspěch každý, kdo nabídne jednoduché a černobílé řešení. A tak by se dalo pokračovat. Tato situace je pro nás nová, nedokážeme ji zatím zvládnout, a tak jsme pro ni alespoň vymysleli nálepku, začínající typickým „post-“. Hezky naznačuje naši bezradnost, ale je zavádějící.

Reformační pojetí pravdy

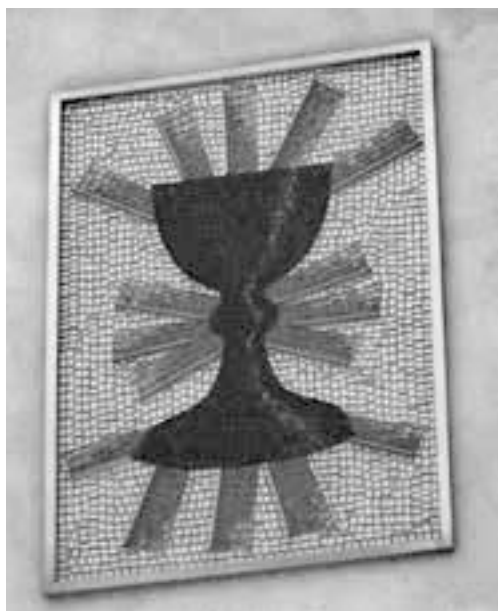
Abychom jen zvnějšku nesoudili: Jak je to s pravdou v církvi? Pohled do jejích dějin podává značně rozporuplný obraz. Církev se při šíření evangelia namnoze nespolehala jen na pravdu samotného Božího slova, ale opírala se také o donucovací prostředky. Pravda evangelia byla nezřídka

upevňována násilím. Jen pomalu a neochotně se v církvi ujímala myšlenka, že stoupenci odchýlených názorů nemusejí být ihned zlikvidováni. Na druhou stranu bylo církevní učení dlouhou dobu spoutáno jistým stupněm přírodovědného poznání a obrazem světa, který církev nechtěla opustit, a proto potlačovala všechny, kdo jej nabořovali. Až poměrně pozdě připustila, že ►

biblické texty nejsou učebnice fyziky či biologie a jejich pravda má odlišný charakter než pravda přírodních věd. Pro jedny je církev (poslední) obrádkyně a bašta jediné pravdy, pro jiné je to naopak brzda pravdivého poznání světa a člověka.

Zvláštní místo v dějinách církve má v tomto ohledu reformační tradice. Pro Jana Husa stejně jako pro všechny ostatní křesťany tehdejší doby samozřejmě a nepochybnitelná pravda byl Ježíš

Kristus sám, tak jak je dosvědčen v Písmu svatém. Hus ovšem zpochybnil exkluzivní právo učitelského úřadu církve Písmo autoritativně vykládat. A tím otevřel jakousi Pandořinu skříňku. Podle jeho názoru mohl v zásadě každý křesťan svobodně vykládat Bibli, hledat v ní pravdu – a třeba nakonec dospět k závěrům, jež nejsou v souladu s tím, co církev učí.

Je ovšem potřeba zdůraznit, že ani Janu Husovi ani pozdějším reformátorům by nikdy nepřišlo na mysl, že žádná pravda neexistuje, že není možné ji poznat, či dokonce že každý může mít „tu svou.“ Dnes je leckdo pokládá za apoštoly zpochybňování pravdy, kteří svedli evropskou civilizaci na scestí relativismu a později postmoderny. To je ovšem nedorozumění: reformace samozřejmě nadále počítala s tím, že pravda je jen jedna; neu-

znávala pouze právo církevních špiček prohlásit se za její jediné, výhradní držitele. Také papež se může mýlit, nebo být dokonce služebník lži.

Pravdu musíme hledat

Reformace vytrhla monopol na pravdivý výklad Písma z rukou církevních autorit a umožnila hledání pravdy všem. Dnes ale stojíme před problémem opačným: Prý má být respektován jakýkoli názor, jakkoli je zjevně nepravdivý. Mnoho filosofů očekávalo, že poté, co zmizí ze scény velké ideologie a neomylné autority, které nám diktovaly, co si máme myslet a co máme dělat, vznikne podhoubí pro společné hledání pravdy. Avšak místo svobodného a otevřeného rozhovoru rovnocenných stran, směřujícího k nalezení pravdy, nastoupilo vítězné tažení libivých názorů, jejichž stoupenci mají dostatek moci a financí k tomu, aby o nich přesvědčili ostatní. Husova slavná výzva k hledání pravdy dnes dostává zcela nový náboj. Pravdu nelze ztotožnit s libovolným míněním či dokonce lživým tvrzením. Pravda rovněž není výsledek šikovné propagandy. Současně však pravda – nejedná-li se o banální záležitosti – neleží prostě na stole, je nutné ji hledat, někdy velmi pracně a bolestivě.

Dnešní krize pravdy možná nejvíc souvisí s krizí důvěry. Nevěříme tradičním médiím, a proto hledáme pravdu – „alternativní pravdu“ – v roztroušených internetových portálech, které si s pravidly klasické novinářiny hlavu nelámou. Nevěříme tradičním stranám, ale o to víc důvěřujeme novým politickým projektům, sázíme na nové tváře – abychom po čase byli opět zklamáni. Nevěříme dokonce už ani vědcům, vždyť například teorie placaté Země má řadu stoupenců. Nevěříme církvi, a tak si každý vytváří boha podle svých vlastních představ, potřeb a vkusu.

Důvěryhodnost pravdy

Tato všeobecná nedůvěra dobře osvětluje důležitý aspekt pravdy, který znali již bibličtí autoři. Pravda v Bibli není jen souhlas výpovědi se skutečností. Pravda zde úzce souvisí s důvěrou a důvěryhodností. Jediný, skutečně pravdivý je Bůh sám, protože plní svá zaslíbení a jeho

slovo platí. Na Boha je možné se plně spolehnout, protože zůstává člověku věrný za všech okolností – i navzdory lidské nevěrnosti. S touto Boží důvěryhodností pak kontrastuje lidská nedůvěryhodnost: v Bibli najdeme opakující se výzvy, abychom se nespolehali na člověka a jeho schopnosti. V příběhu Ježíše Krista však vidíme, že Bůh člověku navzdory všemu důvěru dává, svěřuje mu úkol šířit evangelium a podílet se na budování jeho království. Zkouší to s námi stále znovu, navzdory všem zklamáním.

Myslím, že cesta k poctivému hledání pravdy povede skrze obnovování důvěry mezi lidmi, napříč sociálními bublinami a znepřátelený-

mi kulturními frontami. Na malém prostoru církve by se to mohlo dařit. Musíme se znovu učit naslouchat, neshazovat názor druhého jen proto, že volil jinou politickou stranu či jiného prezidentského kandidáta. Musíme se učit empatii, schopnosti dívat se na svět i z perspektivy člověka, jehož svět je nám vzdálen. Musíme pozorně vnímat obavy lidí z různých nových jevů ve společnosti a tyto strachy ihned neodsuzovat. Snad někde v této atmosféře důvěry a dialogu se pravda ke slovu opět dostane.

Ondřej Kolář, farář a vysokoškolský učitel

ilustrační foto v rubrice Téma: Benjamín Skála

a Pavel Capoušek

ROZHOVOR S ADVOKÁTEM A TEOLOGEM DANIELEM BARTONĚM

Rozhodnutí musí vykrytalizovat

Náboženská zkušenost v jiných náboženstvích je podobná, jen zabalená do jiných slov

Daniel Bartoň (*1984) pochází z Valašska, po gymnáziu vystudoval práva a teologii křesťanských tradic. V současnosti se živí jako advokát, současně působí jako odborný asistent na katedře pastorační a sociální práce Evangelické teologické fakulty UK a v církvi slouží jako výpomocný kazatel. Je ženatý a má jedno dítě.

Vyrůstal jste v osmdesátých a devadesátých letech na valašské vesnici. Jaké jste měl dětství?

K zážitkům z dětství se člověk pořád vrací. A já mám dojem, že vyrůstání na vesnici mě docela poznamenalo. Výhoda určitě byla v tom, že člověk přišel ze školy, mohl hodit tašku do kouta a vyjet třeba na kole do lesa nebo zaběh-

nout na hřiště na fotbal. Zároveň bylo soužití s vrstevníky ve vesnickém prostředí náročné. Určitým způsobem hrubé, násilné, někdy hraničící s šikanou od starších kluků. Na to moc rád nevzpomínám. Možná z těchto zážitků u mě uzrál pozdější postoj ke spravedlnosti a hlavně bezpráví.

Kdo vás nejvíce ovlivnil?

Určitě má rodina. Vzpomínám na výraznou postavu dědečka, který byl na jednu stranu cholerický perfekcionista, na druhou stranu mu na vnoučatech velmi záleželo a hodně se nám věnoval. Měl poctivý přístup ke vší ruční práci, to nás učil. Velice na mě také zapůsobil můj třídní učitel na gymnáziu, učil nás dějepis a základy společenských věd. Byl to takový experimentátor, zkoušel různé způsoby výuky, věnoval se našemu osobnostnímu rozvoji. ►

Za těch sedm let na vsetínském gymnáziu mě ovlivnil opravdu hodně; dal mi dobrý základ pro další studium i do života vůbec.

Proč jste se rozhodl studovat po maturitě práva? Měl jste více možností? Rozhodoval jste se mezi více obory?

Nebylo to vůbec jednoznačné. Přihlášku jsem si dával na ekonomii, práva, teologii a politologii. Dostal jsem se na tři právnické fakulty a přednost jsem dal Praze.

Bylo rozhodnutí odejít studovat do ciziny v rámci programu Erasmus podle vás dobré?

Byl to zajímavý rok. Do zahraničí jsem chtěl a měl jsem představu nějaké země z anglofonního světa, kde bych se mohl věnovat vztahu práva a náboženství, případně náboženské svobodě. Byl tam docela nával, nevyšlo to, ale dostal jsem nabídku jít do Atén. Tak jsem se pustil do řečtiny a šel na rok do Řecka. Zajímalo mě řecké kulturní bohatství a tradice. Řekové byli tehdy ještě k zahraničním studentům velkorysí, takže jsem mohl absolvovat roční kurz moderní řečtiny. To mě obohatilo, ačkoli pro výuku na univerzitě jsem to nepotřeboval, ta byla v angličtině.

Co vám čas v cizině přinesl?

V Aténách jsem navštěvoval evangelikální sbor, do kterého chodili jak Řekové, tak různí cizinci a zahraniční studenti. Dobře se tam propojovaly různé sociální skupiny a místní mě brzy zatáhli do svých kruhů, takže jsem s nimi jezdil třeba i na všelijaké víkendové pobyty a výlety, hráli jsme pozemní hokej na opuštěných olympijských stadionech a podobně. Abych křesťanského využití neměl málo, chodil jsem i mezi katolíky a samozřejmě všudypřítomné pravoslavné. Hodně jsem přišel na chuť řecké mentalitě. Je taková odlehčená – ve smyslu proč se trápit tím, co bude zítra? Však ono se to nějak vyřeší... Tento středomořský přístup k životu mně dělal vyloženě dobře.

Během studentských let jste se rozhodl přibrat si ještě studium teologie křesťanských tradic. Proč?

S myšlenkou studovat teologii jsem si zahrával už po maturitě. Ale souběžně s právy, kterým jsem dal přednost, by nešlo obojí dělat poctivě. Pak jsem se dozvěděl, že existuje tento bakalář-

ský obor, který má odlehčenou výuku jazyků a je ekumenicky velmi otevřený. Člověk si může vybrat témata, která ho zajímají, potká spoustu zajímavých lidí. Nakopne ho to, aby hledal dál, přemýšlel nad věcmi a zkoušel být užitečný. Absolventi se pravidelně scházejí a liturgicky společně slaví.

Nedávno jste udělal zkoušky a stal se výpomocným kazatelem. Proč ještě tohle?

Na různých kurzech nebo na táborech pro děti jsem si občas kazatelskou roli vyzkoušel. Bavilo mě rozjímat nad biblickými texty a pak o nich rozmlouvat s druhými. Navíc jsem viděl, že farářů je v naší církvi stále méně a méně a měl jsem dojem, že bych mohl vypomoci. Jako absolvent bakalářského stupně na ETF jsem se mohl rovnou přihlásit na zkoušku. Je sice šitá víc na míru absolventům seniorátních kurzů pro výpomoc-

né kazatele, ale nakonec to nebylo tak strašné, jak to vypadalo z přehledu zkušebních okruhů.

A kázete občas někde?

Ano, v takovém rozsahu, aby se mi to nestávalo rutinou a abych měl dost času na přípravu.

Jak jste se dostal k Společnosti pro mezináboženský dialog, která byla u nás před lety založena?

Moje cesta vedla přes evropskou ekumenu mládeže. V roce 2004 jsem se poprvé dostal na seminář *Ecumenical Youth Council in Europe* a ten mě nadchl svou ekumenickou otevřeností a možností poznávat lidi různých jazyků a kultur, kteří věří jinak, praktikují jinak a zároveň mohou obohacovat ostatní. Přes ně jsem se dostal mezi mladé muslimy, Židy a vyznavače dalších náboženství. Jednu dobu jsem pro tuto organizaci jako dobrovolník i pracoval, organizovali jsme společné mezináboženské semináře a vzdělávání k lidským právům. V roce 2006 mě zvolili do výkonné rady celosvětové mládežnické organizace *Religions for Peace*, věnující se mezináboženskému dialogu. Práce tam mě zcela pohltila. Rozhovory a setkání s lidmi, kteří mají podobnou náboženskou zkušenost, ale popisují ji jinak. A proto jsme pak časem založili Společnost pro mezináboženský dialog i tady v Čechách. Chtěli jsme propojovat lidi, kteří působí v různých náboženských komunitách a mají zájem o spolupráci. (Rozhovor s Danielem Bartoněm k tématu „Máme se bát nekřesťanů?“ vyšel v ČB 6/2012.)

Jak vyvrátit lidem obavy, že jinověrec je podezřelý až nebezpečný?

Zcela základní je osobní setkání s tím druhým jako s člověkem. To byl také základ seminářů, které jsme organizovali. Vždycky jsme pozvali skupinu křesťanů, muslimů a Židů, třeba 30 účastníků, a dbali jsme na to, aby se potkali na stejné úrovni, jako lidé. A najednou vidíte, že padají předsudky, protože vyjde najevo, že ten druhý řeší úplně stejné problémy, může

být dokonce kamarád. Není to někdo cizí, je to můj bližní. Osobnostně, názorově a celkovou životní filosofií mi byli často někteří muslimové, buddhisté, hinduisté nebo Židé bližší než řada křesťanů nebo ateistů.

Co tedy nábožensky založené lidi spojuje?

Tuto otázku jsem si kladl taky. A zjistil jsem, že to je způsob, jakým se vztahujeme k tomu, co nás přesahuje. Náboženská zkušenost je podobná, jen je zabalena do jiných slov. A obráceně jsem některé důrazy jiných náboženství

nacházel v křesťanské tradici, i když třeba ne v naší evangelické. Takže jsem to bral jako duchovní obohacení i té své evangelické nebo obecně křesťanské tradice.

Po dokončení studia práv i teologie jste odešel studovat ještě do Cambridge.

Prý jste měl v Anglii i svatbu. Proč ne v Čechách?

Měli jsme svatbu tam a u nás požehnání. Žena je britská anglikánka a chtěli jsme vyjít vstříc oběma částem rodiny, abychom například nemuseli transportovat babičky, které by nechtěly letět

letadlem. Takže obřad byl v tradici anglikánské a pak jsme měli ještě liturgickou a postliturgickou část na Valašsku. Hledali jsme teologické i liturgické průsečíky pro společné slavení

a myslím, že se to velice povedlo. Tam košatá anglikánská liturgie s výraznými hudebními prvky, u nás pořádné reformační požehnání a ženevské žalmy v podání švýcarského reformovaného varhaníka.

Jak prožíváte coby advokát nutnost rozhodovat se? Je to někdy těžké?

Advokát zase tak moc nerozhoduje. Moje úloha spočívá v tom, abych svým klientům předložil scénáře a předpoklady, jak se věci mohou dále vyvíjet, a popsal možná rizika jednotlivých postupů. Rozhodnutí je pak zpravidla na klientovi.

Myslela jsem spíše soulad rozhodování se svědomím.

Když se rozhoduju, jestli nějakého klienta přijmout, nebo ne, jsem v určité nevýhodě, nemám zpravidla ještě dost informací ani o případu ani o tom člověku. Tam je pak důležitá zkušenost a srovnání s podobnými případy. Už jsem se taky nejednou spálil. Ale jsou případy, kdy

rozhodování není vůbec těžké. Když jde o oběť sexuálního násilí, není o čem přemýšlet. Ani detaily mě pak moc nezajímají. Prostě tomu člověku chci pomoci a udělám pro něj, co je v mých silách.

Jaký typ kauz jste schopni a ochotni řešit?

Postupně krystalizují oblasti, kde cítím, že můžu dodat nějakou přidanou hodnotu, pomoci k nějaké dobré změně. Využívám jak právníckého, tak teologického vzdělání, jde i o jazykovou vybavenost. Takže mám mezi klienty dost cizinců, může jít o jedince i organizace s náboženskými problémy, také traumatizované oběti trestných činů – hlavně sexuální traumata, kde je potřebná pomoc právní, lidská i pastorační. Takže taková právní praxe s velkými mimoprávními přesahy.

Pomáhá vám v pevnosti postojů a při rozhodování víra? To že jste křesťan?

Křesťanská praxe a především čas strávený v tichu Boží přítomnosti mi určitě pomáhají břemena nést. Chvilky na kolenou vnímám jako důležité pro formování jakýchkoli rozhodnutí. Pro některé klienty je pak má náboženská zkušenost zásadní. Dokážu jim porozumět. Třeba když jsou pronásledováni pro svou víru. Důležitá je i moje znalost církevního prostředí, například u obětí sexuálního zneužívání v církvi. Do čeho se zpravidla nechci pouštět, to jsou rozpadající se vztahy a triviální majetkové spory.

„To si musíš rozhodnout sám“ je téma ČB 11. Oslovuje vás takové rčení?

To tak úplně neodpovídá mé životní a náboženské zkušenosti. Rozhodně bych neřekl, že to platí nějak obecně. Rozhodování přece není jen moje věc, tak drsný, jistý a ve vlastních očích důležitý zas nejsem. Rozhodnutí musí nějak vykristalizovat, což vyžaduje nadhled, odstup, pokoru. Musím problém nazřít z více úhlů pohledu a ono to řešení s pomocí Boží dříve či později uzraje.

připravila **Daniela Ženatá**

O čem by si vaše děti měly rozhodovat samy?

Jsem otec téměř třináctileté dcery a patnáctiletého syna. Takže je to otázka pro mě jako stvořená! O čem by si měly rozhodovat samy? Tápal jsem, ale na pomoc mi přispěchal zákonodárce. V novém občanském zákoníku, účinném od 1. 1. 2014, se dočteme, že před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, sdělí rodiče dítěti vše potřebné, aby si mohlo vytvořit vlastní názor o dané záležitosti a rodičům jej sdělit; to neplatí, není-li dítě schopno sdělení náležitě přijmout nebo není schopno vytvořit si vlastní názor nebo není schopno tento názor rodičům sdělit. Už v tom máte také jasno? (PS: Pro úplnost je třeba dodat, že na jiném místě občanského zákoníku, byť v trochu jiné souvislosti, se píše, že o dítěti starším dvanácti let se má za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit. Je tu ale ono „má se za to“, což je slovní spojení, které legislativa používá pro vyvratitelnou domněnku...) **Lukáš Kuboň**

Rozhodně o všem, co by později mohly v případě neúspěchu omlátit o rodičovskou hlavu. U dětí na prahu dospělosti mám na mysli hlavně volbu školy, povolání či životního partnera. Přenesení zodpovědnosti nevyklučuje debatu, rozšíření obzorů nebo mírné navedení kýženým směrem. Ale rozhodnutí by měl každý učinit sám za sebe. Někdy mám dojem, že dnes nechávají rodiče své i dost malé děti rozhodovat o kdejaké prkotině. To může být pro menší děti i přítěž. Ale možná to je dobrý trénink, aby od určitého věku dokázaly rozhodovat i v důležitých věcech samy.

Daniela Ženatá

Umět rozlišit, co bych měl jako rodič za své děti rozhodnout, a o čem by měly rozhodovat samy, je jedno z největších dilemat rodičovství. Do-

kázat poradit, když dítě o radu stojí, a zároveň nechat dost volnosti k tomu, aby mohlo vykročit vlastním směrem, nemanipulovat a nevnučovat vlastní názor... Jistě je tahle otázka do značné míry závislá na věku; postavit dvouleté dítě před výběr z několika druhů zákusků pro něj může znamenat těžko představitelné břemeno a nemůžeme se divit, když se pak vzteká, že mu zákusek, který si vybralo, nechutná. „Dospělé“ dítě, ať už to v dané situaci

znamená jakýkoli věk, by mělo mít volnost v zásadních životních rozhodnutích, jako je výběr vzdělání, povolání nebo partnera, v otázce víry či životních postojů. Jako rodič ho mohu nasměrovat, proto jsme nechali své děti pokřtít. Finální rozhodnutí, kam vykročí dál, je na něm. **Dora Tichá**

O všem. Až budou velké. Aby se ale mohly rozhodovat, potřebují rozhled a výdrž. Rozhled, aby měly z čeho volit. Výdrž, protože každá volba je nakonec dlouhá cesta. My rodiče jsme taková raketa, která děti vynáší na oběžnou dráhu. A tam ať už si s Pánem Bohem lítají. Snad je přitom moc nepoškodí počáteční jekot našich motorů. Křesťanskou výchovu chápou jako jazyk, který se děti doma a pak ve škole učí. Učí se jej tím, že žijí v prostředí, které ten jazyk používá. Co ale tím jazykem nakonec budou v životě říkat, o tom si právě musejí rozhodnout samy. **Petr Sláma**

SYNODNÍ RADA

Z titulů projednaných synodní radou na zasedáních

24. 9. a 8. 10. vybíráme:

Vyznání a život církve

Synodní rada jmenovala komisi pro přípravu na rozhovor s lidmi z LGBTQ+ komunity a přípravu stanoviska ČCE k otázce manželství dvou lidí stejného pohlaví. Členy komise se stali Daniel Fojtů, Stanislav Kostíha, Pavel Pokorný, Martin Prudký, Mikuláš Vymětal, Janina Zemanová, Veronika Dočkalová, Jiří Palán, Petr Pivoňka, Daniel Ženatý. SR jmenovala Ondřeje Koláře členem Poradního odboru liturgického.

Sbory a pracovníci

Synodní rada souhlasí s pověřením Emilie Ouzké ke kaplanské službě ve Vazební věznici v Hradci Králové a Markéty Slámové ke kaplanské službě v Domácím hospici Vysočina; potvrzuje volbu Kristýny Kupfrové za farářku v Hradci Králové, Petra Peňáze za faráře ve Vysokém Mýtě, Aleše Rosického za faráře v Teplé – všichni tři na plný úvazek; bere na vědomí zprávu o průběhu a hodnocení zkoušky Elišky Härtelové a Pavla Rause a uděluje jim osvědčení o způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele; pověřuje jako pastorační pracovníci v Českých Budějovicích Michaelu Křišťůvkovou a v Praze-Strašnicích Elišku Chlebounovou; bere na vědomí zvýšení pracovního úvazku farářky Naděje Čejkové na 100 %.

Ekumenické vztahy

Jiří Tengler podal zprávu z teologické konzultace, kterou pořádala rakouská evangelická církev h. v. Daniel Ženatý podal zprávu z uvedení biskupa Kramera do úřadu Evangelické církve ve středním Německu (EKM). Daniela Bednaříková podala zprávu o svém třítydenním pobytu v Porýnské církvi, kde načerpala zejména zkušenosti, jak slavit s dětmi bohoslužby nebo jak pracovat s dobrovolnými pracovníky s dětmi. Oliver Engelhardt podal zprávu o cestě do Varšavy, kde byla mj. podepsána společná deklarace pěti členských církví Světového luterského svazu, na níž se podílela i ČCE. Martin Horák podal zprávu z kontaktního studia v Heidelbergu v letním semestru 2019.

Komunikace a média

Synodní rada přijímá Komunikační strategii ČCE a ukládá vypracovat komunikační plán na příští rok s výhledem na dva roky další. Na rok 2020 stanovuje pro komunikaci téma „zbožnost, misie, evangelizace“.

Jeronymova jednota

Ústřední shromáždění Jeronymovy jednoty letos rozdělilo 3 880 000 Kč; doporučilo na dar z Projektkatalogu GAW 2021 farní sbor Krabčice (30 000 €); schválilo přidělení Hlavního daru lásky 2020 sboru v Hranicích na Moravě na rekonstrukci kostela s přístavbou; doporučilo synodu ke schválení Statut Jeronymovy jednoty v navrženém znění.

Různé

Synodní rada souhlasila s poskytnutím daru spolku Evangnet ve výši 30 000 Kč na podporu jeho činnosti, zejména udržování schematismu sborů a aktualizaci církevních řádů.

SR uvolnila částku 60 000 Kč z Fondu sociální a charitativní pomoci pro obyvatele bytového domu v Lenoře, zničeného výbuchem plynu.

Další jednání

Synodní rada se věnovala také zprávám z jednání seniorátních výborů a z vizitací ve farních sborech, přípravám na ekumenická setkání, hospodářským, organizačním a provozním záležitostem.

DaZ

ÚMRTÍ

Ve věku 67 let zemřela překladatelka, pedagožka, signatářka Charty 77 **Hana Jüptnerová**. Výjimečná osobnost českého evangelického disentu se zasloužila o četné česko-německé kontakty a svým bezprostředním vystupováním a otevřeností se zapsala do paměti mnoha generací nejen ve Vrchlabí, kde žila a působila.

Ve věku 80 let zemřel 14. 10. po dlouhé nemoci farář ČCE **Jan Široký**. Působil jako kazatel ve sborech v Chotiněvsi, Libkovicích, Moravské Třebové, Ratiboři a Sázavě.

DaZ

SPOLEČNÁ LITURGIE NA NEDĚLI 17. 11.

Synodní rada zve sbory k připomínce 17. listopadu 1989

Události z listopadu a prosince 1989 byly v dějinách naší země přelomové. Vracíme

se k nim s vděčností i s otázkami. Hledáme souvislosti a tušíme, že nám mohou pomoci lépe porozumět dnešní době.

„Povzbuzujeme vás k setkáním, osobním vzpomínkám a rozhovorům, zvláště mezi-generačním, v rodinách, ve sboru, mezi sousedy a přáteli. Letošní jubilejní 17. listopad vychází na neděli, a je to tak zvláštní příležitost k takovýmto setkáním,“ vybízí synodní rada ČCE.

„Namísto toho, abychom se sešli při celocírkevním shromáždění, zveme vás u příležitosti 30. výročí 17. listopadu k setkáním ve vašich sborech. Můžeme přitom být symbolicky propojeni jedním duchem, případně jedním slovem,“ pokračuje náměstek synodního seniora Pavel

Pokorný v dopise všem sborům ČCE.

A předkládá připravený návrh společných celocírkevních bohoslužeb s vysluhováním večere Páně jako podnět, s nímž mohou sbory volně nakládat: vzít jej, jak je, upravit či se jím nechat inspirovat.

V sobotu 16. listopadu se od 21 hodin bude konat ekumenická bohoslužba s průvodem na Národní třídu, kde před 30 lety došlo k tvrdému zásahu proti studentům, čímž začala sametová revoluce.

V 17.11 se po celé zemi rozezní zvony chrámů, kostelů a zvoníc. Na výzvu organizace Post Bellum se připojují i církve, včetně ČCE. Budeme rádi, když se ve svém sboru k těmto případným záležitostem také přidáte.

Jiří Hofman

Díkůvzdání v Chebu

To, co se v posledních letech v Chebu podařilo, hraničí se zázrakem. Ještě v roce 2017 byly v evangelickém kostele trhliny v tlustých zdech tak široké, že jimi bylo vidět ven, střecha čekala na opravu a omítka, opadávající z fasády, ohrožovala chodce.

Díky velké finanční podpoře Evangelické luterské církve v Bavorsku, Města Cheb, Ministerstva kultury ČR, Česko-německého fondu budoucnosti a dalších byl však místní evangelický kostel Pokoje zachráněn před zchátráním a je uchován pro budoucí generace. A obnovila se i bezpečná statika kostela.

Kostel byl svému poslání slavnostně navrácen v neděli 6. října 2019. Slavnostní bohoslužby díkůvzdání s vysluhováním svatě večeře Páně se konaly dvojjazyčně. Kromě členů místního sboru dorazili také členové německého partnerského sboru z Marktreidwitzu a regionální biskupka Dorothea Greinerová z Bayreuthu. Synodní senior Českobratrské církve evangelické Daniel Ženatý připomněl, že se v celé ČCE v současné době přechází na nový model financování, v němž se

odpovědnost všech členů stává důležitější a lidé se učí solidaritě.

V tomto smyslu je možné také pochopit slova, která stojí v němčině na oltáři kostela – „Pokoř s vámi“. Přežila časy, doprovázela všechny návštěvníky během díkůvzdání a volají také k odpovědnosti do budoucna.

OZNÁMENÍ

Chatky na jihu

Poslední volné termíny na léto 2020 v CHKO Třeboňsko. Kolo, koupání, borůvky. Kapacita 70 míst. Mobil: 604 551 305. www.ChatkyNaJihu.cz

Hra na varhany

Je vám 65+ a hráli jste někdy na hudební nástroj? Na klavír nebo varhany – a třeba jen pro sebe, pro radost? Můžete to zku-

sit znovu a procvičit si svoje prsty, mysl, ale i nohy.

Od září 2019 otevírám v Praze na Vinohradech výuku hry na varhany – jak pro začátečníky, tak i pro pokročilejší.

Zájemci, kontaktujte mě: Mgr. Václav Peter, mobil: 606 859 222;

e-mail: org-peter@volny.cz; www.vaclav.peter.cz

Kostelu v Zádveřicích je 150 let

Kostel tolerančního sboru v Zádveřicích se letos dožívá 150 let. Byl vystavěn v letech 1860–1869.

Tuto významnou událost v životě farního sboru si připomeneme při bohoslužbách 24. listopadu 2019 a začínáme v 9. 45.

Jste srdečně zváni.

Miloš Vavrečka

VEČERNÍ BOHOSLUŽBA S VEČEŘÍ PÁNĚ každou neděli od 20:00

v kostele U Ježíška
v Plzni

URČENO (nejen) PRO
STUDENTY A HLEDAJÍCÍ

otevřené a vstřícné
společenství

pořádají duchovní
evangelických církví

po bohoslužbě společně
o Hospodinu v hospodě

MOJE CÍRKEV

*Sjezd (nejen) evangelické mládeže
Nové Město na Moravě, říjen 2019
© Benfoto*

Otevřete, aby mohl dál...

„Open space“ v životě i v duši

„**P**rosím vás, co se to tady děje?“ ptá se mě trochu vyděšená prodavačka v supermarketu a nevěřícně přitom počítá frontu dvaceti lidí u kasy. V sobotu ráno v malém městě na Vysočině takový zástup rozhodně nečekala. A další houfně přibývají. „Sjezd evangelické mládeže,“ nabízím odpověď. A dodávám trochu omluvně: „Přijelo sem skoro 500 mladých lidí z celé republiky. A část z nich si k vám právě přišla koupit snídaní.“

Sjezd mládeže se na první pohled pozná právě podle hloučků s batohy a karimatkami. Korzují po městě, směřují od nádraží a autobusových zastávek k místnímu kulturnímu domu, potkávají se, zastavují, zdraví se a vítají. Zdají se být velmi otevření vůči sobě navzájem i vůči městu, které je aktuálně hostí. Letošní téma „Otevřený prostor“ k tomu vybízelo dvojnásob.

Co jsme zažili v pátek

Stavíme si mezi sebou hranice? Je nám dobře v naší bublině, ze které nechceme vycházet ven? Znamená otevřenost svobodu? Mohou nás určité hranice chránit?

Spousta zajímavých témat k debatám. A spousta zajímavých hostů. Sjezd (nejen) evangelické mládeže se konal od 4. do 6. října v Novém Městě na Moravě.

Už páteční večerní program přinesl jedno velké jméno: publicistu Jindřicha Šidla. Salvy smíchu střídala vážná zamyšlení nad dnešní politickou scénou. Vše usměrňovala skvělá moderátorka Helena Wernischová, která provázela hvězdu české žurnalistiky tématy vážnými i odlehčenějšími.

K zamyšlení potom povzbudil farář Jan Lavický. Jeho příběh s otevřeným koncem nabídl úvahu nad otevřeností vůči lidem i Bohu. V pátek večer jsem ještě netušil, že ve mně bude – jako povzbuzení a posila – doznívat ještě dlouho po tom, co sjezd skončí...

Sobotní program

Ráno začalo zmíněnou scénou v supermarketu. Zkousím odhadnout, kdo šel spát rovnou, kdo se přidal ke společnému zpívání do brzkých ranních hodin a kdo celou noc povídal s přáteli, které dlouho neviděl nebo které tu potkal poprvé v životě. Výrazy v pobledlých tvářích dávají tušit, že dostatečně nespál nejspíš nikdo.

Sobota nám probdělou noc nedá zadarmo. Hned úvodní diskuse přináší pohledy na otevřený prostor očima architekta, dále člena synodní

rady a bývalého diplomata, také faráře a ředitelky Diakonie Brno. Ve společném rozhovoru hledáme identitu naší církve. Co dělá evangelíka evangelíkem? Umíme vítat nově příchozí? Chceme překračovat své hranice...? Co nás na vlastní církvi štve? Otázky z publika míří přesně, ale všímám si, že je kladou spíš dospělí.

Že to nebude nic pro mladé, to si říkám i o následující přednášce ředitele Domácího hospicu Vysočina. Jenže to se hodně pletu. Otevřený rozhovor o umírání a posledních věcech člověka má hloubku, a přitom je nenucený. Sedím uprostřed mladých, mluvíme o smrti, posledních přá- ►

ních a potřebách člověka... a najednou se zvedáme a ještě mezi dveřmi zveme další účastníky na charitativní běh pro hospic. Venku prší, a oni se

přesto spontánně přidávají. Společně s nedělní sbírkou a výtěžkem „tomboly“ se pro dobrou věc nakonec vybere skoro 37 000.

Sobotní program pokračuje přednáškami, dílnami, rozhovory... Uvažujeme nad otevřeností ekumenickou, nad světem médií a dezinformací, nad poznáváním kosmu, promyšlíme

zvěst o vzkříšení, uvažujeme o síle podobenství a biblických příběhů.

Stíháme, nestíháme

Část odvážlivců se pouští do výroby videa s dvojicí farářů, kteří si říkají *Pastoral Brothers* a můžeme se o nich dozvědět z internetu, zatímco jiná skupina nacvičuje hudební doprovod pro nedělní bohoslužby. Je toho hodně a nedá se stihnout všechno. Hloučky lidí se prolínají v předsálí kulturního domu, v kostele nebo v presbyterně.

Večer začíná rozloučením: Ve zcela zaplněném sále se děkuje celocírkevnímu odboru mládeže (COM), který své dvouleté období právě končí. A zároveň je představen nový COM, který si mládež zvolila nedávno a který se bude o ni starat v příštích dvou letech.

Nedělní bohoslužby pro všechny

Nedělní dopoledne je slavnostní. Na závěrečné bohoslužby v kulturním domě se k účastníkům sjezdu přidávají i členové místního sboru. Sál s kapacitou přes 500 míst nám v tu chvíli už skoro nestačí. Bohoslužby s večerí Páně vedou Alžběta Hatajová a Filip Boháč, o hudební doprovod se stará „orchestr“, složený během

víkendu z hudebníků, kteří zrovna přijeli i se svými rozličnými nástroji. A funguje to výtečně.

Dialogické kázání nezvyklou formou promýšlí otázky, které se tu ozývaly už od pátku. Jak být otevření? Jak se v otevřeném prostoru neztratit? A nabízí pohled z trochu jiné perspektivy, optikou evangelijní zvěsti. Není to škrobené: zase tu a tam místy prostupuje evangelická

sebeironie, zase se chvílemi ozývá smích, ale opět zní jasně a naléhavě nadějně povzbuzení.

Radostné slavení přechází v jedno velké společenství kolem Kristova prostřeného stolu – otevřený prostor, který bych přál zažít každému.

*Jiří Hofman, účastník sjezdu
obrazový doprovod Benfoto*

KOMENTÁŘ PRÁVNÍKA K NÁLEZU ÚSTAVNÍHO SOUDU

Ústavní soud se nás zastal

V úterý 15. října 2019 jsem s napětím sledoval živý přenos z veřejného zasedání pléna Ústavního soudu: jak dopadne ústavní přezkum „zdanění“ finančních náhrad, vyplacených náboženským společenstvím podle zákona o majetkovém vyrovnání? Po chvíli napětí byl vyhlášen příslušný nález. Výsledek: Ústavní soud se nás zastal.

Piši záměrně „nás“ – vždyť co jsou církve z pohledu právního řádu České republiky, ne-li institucionální projev náboženské svobody jednotlivce? Ústavní soud se však zastal přímo nás: českoobratrských evangelíků, čtenářů Českého bratra, účastníků sjezdů mládeže. Odmítněme jednou provždy snahu minulých totalitních režimů a jejich dnešních pokračovatelů líčit církve jako nějaké škůdce společnosti i škůdce samotných věřících. Každá újma způsobená církvím je újma nás všech.

Legitimní očekávání a účel zákona

Nález Ústavního soudu se spisovou značkou Pl. ÚS 5/19 ze dne 1. října 2019 se jistě zařadí mezi památná rozhodnutí tohoto soudu, jenž je podle čl. 83 Ústavy „soudní orgán ochrany ústavnosti“. Pokusím se v několika větách přiblížit stěžejní části dosti rozsáhlého odůvodnění tohoto nálezu:

„Není v silách státu ani nikoho jiného napravit všechny křivdy, spáchané v důsledku existence totalitního režimu, včetně křivd na církvích

a jejich příslušnících,“ stojí v odůvodnění nálezu. „Proto byl také zákonodárci ponechán prostor pro uvážení, jaký postup zvolí, a restituční předpisy, jejichž cílem bylo zmírnění (tj. nikoli plné odčinění) některých (tj. nikoli všech) majetkových křivd, byly shledány legitimními. Zároveň platí, že byla-li taková právní úprava přijata, pak osobám, které restitučním zákonem stanovené podmínky splňovaly, vznikl nárok na odškodnění a legitimní očekávání, že jim odškodnění bude v zákonem dané výši, formě a lhůtě poskytnuto“ (bod 61). Ústavní soud zároveň označil toto legitimní očekávání církví za „nenarušitelné“ (bod 73).

Restituční účel zákona o majetkovém vyrovnání je účel „stěžejní“, píše se v odůvodnění, „nikoli však jediný“ (bod 64). Kromě snahy zmírnit některé majetkové křivdy, tj. částečné restituce, je účelem zákona vypořádání majetkových vztahů a konečně svobodné a nezávislé postavení církví. Restituční účel zákona je však primární, „neboť finanční závislost někdejších církevních subjektů na státu vznikla právě v době nesvobody jako prostředek kontroly, kterou totalitní režim nad věřícími potřeboval získat [...]. Jinými slovy, bez existence čtyř desítek let totalitního režimu by nevznikly majetkové křivdy, jež se polistopadový demokratický zákonodárce zavázal (alespoň zčásti) odčinit, nebyla by vytvořena finanční závislost církví na státu a nevznikla by ani potřeba následné finanční odluky“ (bod 65). ▶

Vývoj finanční závislosti na státu

Jaká byla míra naší finanční závislosti na státu v minulosti? Až do vydání protestantského patentu v roce 1861 v podstatě žádná. Poté církev obdržela od státu dotaci. V roce 1939 byla ze státních dotací hrazena téměř polovina duchovenských platů a polovina nákladu na ústřední správu, v rozpočtu na rok 1945 se však počítalo, že ze státních prostředků bude uhrazeno necelých 30 %. Synodní rada chtěla během druhé světové války dosáhnout finanční nezávislosti církve na státu, k čemuž se jí díky obětavosti sborů a členů církve dařilo úspěšně směřovat.

Těsně po roce 1949, kdy se stát zavázal plně hradit platy duchovních a náklady církevních ústředí, byla finanční závislost na státu náhle 100%. Církev hospodařila na základě státem schváleného rozpočtu, který však nebyl nikterak přejný. Nezapomínejme, že stát usiloval o likvidaci církvi. Provozní schodky zřejmě již od padesátých let hradila církev z vlastních prostředků. Podíl státního příspěvku na financování platů duchovních a hlavní činnosti ústředí se postupně snižoval, ale i tak v roce 1994 stále ještě přesahoval 80 %.

Zákon o majetkovém vyrovnání, který zrušil zákon o hospodářském zabezpečení církvi a náboženských společností státem, byl přijat v roce 2012. Podíl státních financí na uvedených výdajích se začal snižovat rychleji, takže v roce 2018 činil již „jenom“ něco přes 45 %.

Vnucené státní financování mělo v případě naší církve zásadní dopad na míru její samostatnosti – zejména odnaučilo evangelíky nést břímě hmotné odpovědnosti za svou církev. Po roce 1949 došlo ke změně způsobu myšlení: z původního „hradíme my, stát přispívá“ se stalo „hradí stát, my pouze přispíváme“. Stokorunové saláry slouží jako důkaz toho, že toto myšlení zapustilo v našich myslích tuhý kořínek.

Snaha o snížení dohodnuté finanční náhrady

Vraťme se však k nálezů Ústavního soudu. Ten totiž dále tvrdí, že z materiálního hlediska nejde

v případě „zdanění“ finančních náhrad o „daň“ (bod 70). „V případě „zdanění církevních restitucí“ od počátku zjevně nešlo ze strany státu primárně o poctivou snahu naplnit státní pokladnu a nešlo ani o jiný legitimní cíl, ale o faktické snížení dohodnuté finanční náhrady, určené na zmírnění majetkových křivd, a bezdůvodné sankcionování církvi a náboženských společností“ (bod 71). Dále nálezu uvádí ze stenografického záznamu z parlamentního jednání jména poslanců, kteří se tímto svým záměrem nikterak netajili (bod 70). Jejich jména budou zveřejněna ve Sbírce zákonů, kde bude nálezu zanedlouho publikován.

„Zdanění náhrad za způsobené majetkové křivdy, spáchané v době nesvobody komunistickým režimem, popírá účel restitucí – mají-li být křivdy alespoň částečně zmírněny, nelze je nejprve zmírnit a následně „daniť“,“ tvrdí Ústavní soud (bod 81).

Legitimní očekávání církvi a náboženských společností bylo konečně stvrzeno uzavřením smluv o vypořádání. Ústavní soud v této souvislosti odkazuje na „nejvyšší přirozenoprávní normu, od které je odvozeno veškeré právo“, totiž zásadu *pacta sunt servanda* (smlouvy se mají dodržovat) (bod 76).

„Stát se tedy prostřednictvím moci zákonodárné a při uzavírání smluv i moci výkonné zavázal k dodržení přijatých závazků, v nichž vystupoval jako jedna ze smluvních stran. Poté však v jiné roli, a to z pozice moci veřejné, se pokouší změnit obsah předmětných smluv zákonem, který nesplňuje požadavky stanovené ústavním pořádkem, to znamená, že porušuje legitimní očekávání jedné ze stran a postupuje nepřípustně retroaktivně“ (bod 79).

Ústavní soud dále zdůraznil, že „[pluralita] náboženských subjektů je [...] veřejným zájmem (církev a náboženské společnosti představují celospolečenský přínos jak pro své věřící, tak i pro širší veřejnost svou činností v oblasti sociálních služeb, charity, zdravotnictví, kultury či vzdělávání) a současně předpokladem k naplnění základních náboženských svobod“ (bod 84).

Byla porušena důvěra v právo

Závěr odůvodnění je nevyhnutelný: „Dodatečné snížení finanční náhrady za křivdy způsobené

zločinným komunistickým režimem míří proti základním principům demokratického právního státu. Zákonodárce tím porušil principy právní jistoty, důvěry v právo a jeho předvídatelnost a ochrany nabytých práv jakožto stěžejní principy demokratické společnosti (čl. 1 odst. 1 Ústavy) a právo dotyčných subjektů vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny“ (bod 96).

Mou radost z tohoto nálezu poněkud kalí odlišná stanoviska přehlasovaných členů pléna, tj. soudců Radovana Suchánka a Josefa Fialy.

První jmenovaný tvrdí, že „daňové zatížení [...] patří mezi tzv. politické otázky, jejichž řešení vyplývá ze společenského konsenzu, preferencí, hodnot a mentality obyvatelstva, tradic apod.“ (bod 16 jeho stanoviska). Josef Fiala souhlasí se stanoviskem Radovana Suchánka a konečně tvrdí, že „legitimní očekávání, na kterém je odůvodnění nálezu postaveno, nemůže vzniknout z nelegitimní, byť legální, restituce“.

Nuže, nezbývá nám než trpělivě vysvětlovat...

Adam Csukás, právník ČCE

ZA KRAJANY NA UKRAJINU

Shromáždění ve shromáždění

Požehnání pro další práci sborovou i společenskou

Přede vším chci vyjádřit poděkování za to, že jsem byl k cestě za krajany na Ukrajinu přizván. Po třech letech se zase setkám s těmi, které jsem po skončení ve funkci „potulného kazatele“ opustil. Námitky, které jsem slyšel, že dlouhou cestu autem nevydržím, jsem házel za hlavu. Srdce mně plesalo nedočkavostí. Přiznávám, že jsem byl také zvědav, jak se v péči o společenství sborů ve Veselynivce, Bohemce a Pervomajsku daří mému nástupci Miroslavu Pfannovi.

Veselynivka

Ve Veselynivce byla středobodem návštěvy oslava dvacátého výročí otevření kostela neboli „shromáždění“. Nebudu popisovat průběh cesty, vše šlo docela hladce; dřívější problémy na polsko-ukrajinských hranicích, časté zastavování policií, problémy s tankováním, nemožnost telefonického spojení jsou už jen vzpomínka a zdroj více či méně veselých historek. Vše je dnes jinak, jak to ostatně popisuje bratr farář Tomáš Vítek v článku „Moudré ženy a tenci muži na Ukrajině“ v 10. čísle Českého bratra. Jako doklad všudypřítomného informačního

pokroku ostatně poslouží i tři pěkné zprávy zvané „Zápisky z cest po Ukrajině“ z pera Davida Nečila, faráře v Českých Budějovicích a člena naší výpravy, zveřejňované průběžně a včetně fotografií na webu e-cirkev.cz.

zleva: Miroslav Pfann, Petr Brodský, Marie Provazníková, Daniel Ženatý

Hlavní náplň našeho pobytu představovaly bohoslužby, ve Veselynivce navíc slavnostní ►

a za účasti řady hostů. Kázáním na všech třech místech posloužil synodní senior Daniel Ženatý. Při večeři Páně, již jsem byl pověřen, byl s námi přítomen i zesnulý Aleš Mostecký. Marie Provazníková, která ve Veselynivce sborové společenství dosud vede, ve své vzpomínce řekla, že Aleš zažehl pochodeň, která hoří dodnes. Jeho příprava k večeři Páně, kterou jsem přečetl, spojila minulost s přítomností. Jsem si jist, že Aleš na nás shlížel od nebeského trůnu a jistě se radoval. My se také

vítá nás česká obec Bohemka

radovali – při vzpomínkách na všechny jmenované i nejmenované, kteří se zasloužili o to, že se vztahy s krajany na Ukrajině podařilo tak dobře obnovit. David Balcar se svou ženou Jitkou, Aleš a Alena Mosteckých, Daniel Heller a spousta studentů, kteří jezdili a jezdí o prázdninách „učit“ děti lásce k češtině, patří do dějin tamních sborů. Začátky našich vztahů jsou opředeny mnohou „legendou“, a tak, dokud ještě žijí pamětníci, bylo by dobré vše shromáždit, ověřit a případně sepsat.

Pervomajsk

Neméně požehnané shromáždění se konalo i v Pervomajsku. Bohoslužby v garáži bratra Jančíka byly vedeny jako poděkování za úrodu. Radosné společenství se završilo společným obědem, který místní připravili. Část naší výpravy ještě v odpoledních hodinách navštívila

Raketové muzeum, fungující do začátku devadesátých let 20. století jako skutečná raketová základna. Při pomýšlení, co by se bylo stalo, kdyby někdo zmáčkl pověstný červený knoflík, stále mrazí v zádech.

Bohemka

Poklidný přejezd do Bohemky narušil jen pohled na vandalsky poničený památník židovským obětem u Vradějevky; o řadě poničených pomníků byla informace i v českém tisku.

Pochopitelně při rozhovorech padaly otázky na budoucnost, zejména v Bohemce mají starosti. V obci ubývá obyvatel, mnozí odcházejí do Čech. Do Prahy za dětmi se přestěhovala i tamní výpomocná kazatelka Ludmila Sverdlová a není jasné, kdo dál bude sbor vést. Závěrečné bohoslužby s večeří Páně byly důstojnou tečkou před odjezdem naší delegace domů. Pevnou rukou řídil šofér synodní rady Jindřich Lukeš – díky mu!

Odjížděl jsem potěšen. Jen mě mrzí, že jsem nestačil navštívit, zejména v Bohemce, všechny, které bych chtěl. Že by to byla výzva k další návštěvě? Při pohledu zpět jsem si uvědomil, jak musím být vděčen Pánu Bohu za to, že jsem mohl být „potulný kazatel“ pro české sbory nejen na Ukrajině, ale i v Polsku, Rumunsku, Srbsku a Chorvatsku. Bratr Miroslav Pfann, který má na starosti krajany na Ukrajině, při-

pravil program naší cesty velmi důkladně a bylo vidět, že jeho práce má dobrý smysl. Přeji mu, aby měl radost z toho, že může mezi krajany jako pastýř působit. A totéž přeji i dalším fará-

řům, kteří o krajanské sbory pečují. Dík patří také synodní radě i celé Českobratrské církvi evangelické za přízeň, kterou krajanům věnují.

Petr Brodský

ÚSTŘEDNÍ CÍRKEVNÍ KANCELÁŘ

Oddělení fundraisingu

Pátrání po finančních zdrojích na projekty a činnosti

V době ztenčujících se finančních zdrojů pro život církve nabývá na důležitosti fundraising. Jde o sledování dotačních příležitostí, grantových možností, orientaci v agendě a pomoc sborům v této oblasti. Na práci v tomto oddělení jsme se zeptali referentů Zity Nidlové (ZN) a Jonáše Plíška (JP).

Co vlastně to nehezké a nečeské slovo fundraising znamená?

ZN: Slovo FUNDRAISING se objevilo až v moderní době obecné globalizace a má zajímavou etymologii. Skládá se z anglického FUN, což znamená „veselý“ nebo „zábava“, a malajského DRAISING, což je označení pro „oblečení“ nebo „oděv“. Jak tedy již správně tušíte, FUNDRAISER je člověk, který se jednou za čas bláznivě oblékne a pak jde někam žebrot o peníze – buď na úřad, nebo k dárcům. Velmi zajímavé v této souvislosti je, že v amharštině, která je jakousi moderní podobou nám z Bible známé aramejštiny, se „dárce“ řekne LEGAŠI – ano, správně v tomto kořenu slova rozeznáváte slovo LEGÁL-NÍ. A tak nám i tento starý jazyk připomíná, že všechny fundraisingové aktivity by měly probíhat v mezích zákona.

Tak ale teď už vážně – kolik pracovníků má oddělení fundraisingu a jak máte práci rozdělenou?

ZN: V současnosti má naše oddělení 1,5 člověka, což je tak akorát, abychom stíhali práci za dva. Činnost je rozdělena velmi dobře: kolega Jonáš Plíšek se stará o zahraniční granty a já o české a k tomu dávám rozhovory do časopisů.

Co v současnosti vaše oddělení dělá?

JP: Já komunikuji se zahraničními dárci, starám se o jejich granty a zprostředkovávám je. Bývají to především větší granty pro sbory – z poslední doby mohu jmenovat stavbu stacionáře v Prešticih či rekonstrukci sborového domu v Ústí nad Labem, ale také záležitosti týkající se celé církve, jako jsou např. stavební projekty v táboře Jana Amose Komenského v Bělči nad Orlicí či vzdělávací projekty, pořádané oddělením výchovy. V předešlých letech jsem administroval zahraniční dary spojené s řadou církevních výročí.

ZN: Já mám na starosti české granty. Kromě těch pro ústředí (např. každoroční sjezd mládeže) se snažím sbory podporovat v tom, aby samy byly schopny o nějakou dotaci požádat. Průběžně s nimi konzultuji jejich záměry a připravuji pro ně monitoring aktuálních výzev, který už má přes 100 odběratelů. Na jaře jsme také pořádali školení pro začínající fundraisery.

Co nejvíce pomáhá po praktické stránce?

ZN: Před prázdninami jsme zavedli novou webovou stránku s názvem dekujeme.e-cirkev.cz. ►

Je to jakýsi „rozcestník“ dárců a sponzorů, v němž se dá vyhledávat podle typu činnosti, kterou ten či onen dárců nebo sponzor provozuje. Měl by to být nástroj i pro sbory – ty, které si netroufají na dotace, mohou o finanční dary žádat třeba firmy ve svém okolí. A teď mají něco, co svým dárcům mohou nabídnout jako poděkování. Takže například pokrývač, který bude opravovat střechu kostela, dá sboru X nějakou slevu na svoji práci. Příslušný

sbor ho může našim prostřednictvím zveřejnit v tomto rozcestníku a přidat i reference, jak byl s jeho prací spokojen. Sbor Y, když pak bude hledat někoho, kdo by mu taky opravil střechu (víme, jak je dnes těžké sehnat kvalitní řemeslníky), si tam dotyčnou firmu může najít, přečíst reference, příp. se i poptat ve sboru X a rozhodnout se, zda tuto firmu osloví. Prostě je to nástroj, který by měl být užitečný pro dárců, pro obdarovaného i pro ostatní sbory.

To zní zajímavě. Máte nějaké další plány?

ZN: Ano. Za ten rok, co tu pracuji, jsem zjistila, že sbory mají často velice nevěšední nápady, které by pro nějakou dotační žádost byly vhodné, ale většinou skončí, nemají totiž nikoho, kdo by tu žádost zpracoval a o grant se potom staral. A komerční firmy, které tyto služby nabízejí, už nevědí, co by si za to řekly. Myslím, že by bylo dobré,

kdyby každý seniorát (nebo pro začátek dva až tři senioráty dohromady) měly svého fundraisera. Člověka, který umí pracovat s dotacemi a těmto sborům by byl ochoten pomoci. Sbory by si ho samozřejmě platily ze svého, podle toho, na čem by se s ním dohodly. Tuhle práci by mohli dělat např. rodiče na rodičovské dovolené nebo naopak starší lidé, kteří už mají víc volného času. Jde především o to tyto ochotné lidi najít. My bychom je pak mohli tomuto „řemeslu“ naučit, např. formou jednoho nebo více víkendových intenzivních kurzů a i dalších průběžných „doškolování“.

Jaké jsou možnosti získat nějaké peníze na projekty nebo činnost církve?

ZN: PROjekty? PRO koho? To je to, oč tu běží. Ne pro církev, ne pro sbory. Pro lidi. A třeba i pro lidi mimo církev. Jestliže bude mít sbor dobrý nápad, který bude přínosný pro lidi, ideálně i pro ne-církevníky, pak může pomýšlet na nějaké financování odjinud.

Co je grant, dotace, dar, sponzoring?

ZN: Správná otázka. Celé je to trochu složitější, ale pro zjednodušení:

- Dotace = cizí peníze z veřejných rozpočtů (města, kraje, ministerstva, EU).
- Grant = cizí peníze ze soukromého sektoru (soukromé nadace a nadační fondy).
- Dar = peníze nebo věcné plnění (materiál, služby, slevy na ně...), kde se neočekává nějaké protiplnění („něco za něco“). Něco jako kapesné pro děti.
- Sponzorský příspěvek = peníze nebo věcné plnění s protislužbou. Typicky např. sponzoring sportovního klubu za to, že na tribunách po celý rok visí reklamy sponzora.
- „Sponzorský dar“ = jak vyplývá z výše uvedeného, je nesmysl. Buď dávám dar a nic za to nechci, nebo dávám sponzorský příspěvek, kde očekávám nějaké protiplnění. Nic mezi tím.

Především dar a sponzorský příspěvek je třeba pečlivě rozlišovat, protože z obou kategorií vyplývají odlišné právní i daňové důsledky jak pro obdaro-

vaného (sbory), tak pro dárce/sponzora. Asi bych to mohla rozepsat do nějaké metodiky...

Máme i zahraniční podporovatele?

JP: Ano. Ale spolupráce se zahraničními partnery má rozměr v první řadě ekumenický. To, že naši církvi poskytují zároveň poměrně velkorysou finanční podporu na různé projekty, je jen jeden z výrazů naší sounáležitosti. Administrativa těchto darů vyžaduje poměrně intenzivní komunikaci jak s dárce, tak s jejich konečnými adresáty (např. sbory), což náš vztah utužuje.

Jak s nimi funguje spolupráce?

JP: Zhruba jednou za dva roky jsou delegáti našich nejbližších partnerů pozváni do Prahy, kde spolu strávíme několik dní u tzv. „kulatého stolu“. Tam jim představíme všechny projekty – dokončené,

probíhající i nové a jedeme s nimi na místa, kde byly jejich příspěvky vynaloženy. Vše se odehrává na bázi vzájemné důvěry. Dárcům se snažíme o průběhu jimi podpořených činností pravdivě a dochvilně referovat. Vůči sborům, jimž dary na základě smluv posíláme, jsme shovívaví; ale jen do té míry, aby nebyla narušena důvěra dárců, pro které jsme my v ústředí partnerem a jsme za jejich dary odpovědní. To není vždy snadné. Pravidelných zahraničních dárců je zhruba deset. Zvlášť úzký

vztah máme s německými zemskými církvemi a se Skotskou církví.

Jak se podle vašich zkušeností daří využívat externích (necírkvních) zdrojů?

ZN: Některé sbory, kde mají šikovného fundraisera, jsou ve využívání grantů a dotací zkušené. Ale je jich málo. Mám dojem, že velká část sborů se dotací bojí. Ano, přináší to nějakou zvýšenou administrativu, to je nutná daň. Ale myslím, že není třeba mít strach. Prakticky každé větší město již dnes má svůj dotační systém a tyto dotace bývají jednoduché na zpracování žádosti i administraci. Stejně tak granty některých nadací, zejména regionálních. Na těchto žádostech je možno se začít učit. A pak tu máme dotace kraje – všechny kraje mají např. dotace na opravy památek, na příměstské nebo letní tábory, na volnočasové aktivity pro děti, některé i pro seniory. To všechno jsou možnosti, které sbory mohou využívat naprosto standardně, ale využívá jich jen menšina. Do třetice jsou tu dotace ministerské, zejména ministerstva kultury. Pro církve je tam hodně možností, ať už v dotacích určených přímo církvim na jejich činnost, nebo pro různé amatérské kulturní aktivity. Některé ministerské dotační programy na opravy památek nejsou využívány vůbec – např. v programu zachrany architektonického dědictví, v němž je ročně přiděleno okolo 300 různých dotací, jsme v posledních třech letech neměli žádnou žádost úspěšnou, v posledních dvou letech dokonce vůbec žádnou! Toto se snažíme změnit a ponouknout sbory k větší aktivitě např. různými metodickými materiály, které jim v rámci monitoringu výzev také rozesíláme.

Co říci na závěr?

ZN: Je třeba si uvědomit, že finančně náročná činnost sboru nemůže stát pouze na sbírkách mezi členy, to v současné situaci není reálné. Požádat o grant nebo dotaci není hanba – máme pro to koneckonců i „poštouchnutí“ v Bibli (Mt 7,7 a Lk 11,9).

připravila **Daniela Ženatá**

Bohu zpívat, jeho vzývat

Nová píseň je od pradávna v křesťanství vnímána jako „ochranná známka a misijní program“ (Jochen Arnold). Jakožto zpívaná forma zvěstování Kristova evangelia a zároveň naše odpověď na Boží slovo může mít také terapeutickou a socializační úlohu. Chce vést lidi z izolace, ze samoty a opuštěnosti, uklidňuje roztěkanou mysl, vede k soustředění, k pokoji nebo může naopak dodávat energii. Také při událostech, jako je křest, svatba nebo pohřeb, sehrává podstatnou roli.

Pro ty, kdo hledají

Lidem, kteří v církvi nevyrostali a kteří hledají kvíre cestu, je třeba pomoci. O tom se zpívá v písni „Bohu zpívat, jeho vzývat“, která je původně určena pro křest dospělého a díky vynikajícímu překladu Daniela Hellera se může stát v našem prostředí velmi oblíbenou. Jde o německou římskokatolickou píseň *Laßt uns loben, freudig singen* z nového německého katolického kancionálu *Gotteslob* (vyd. 2013).

Nápěv

Autor nápěvu je Erhard Quack (1904–1983), varhaník a dómský dirigent ve Špýru, zakladatel a vedoucí místního Biskupského institutu církevní

hudby, který patří také k zakladatelům mezinárodního pracovního spolku pro zpěv a hudbu *Universa Laus*. Důstojný nápěv v klidně pulzujících půlových hodnotách díky střídavému metru a geniálně promyšlené melodické lince působí moderně.

Text

Píseň má nadčasovou krásu také díky textu Georga Thurmaira (1909–1984), básníka, spisovatele, žurnalisty, bojovníka proti nacismu. První dvě sloky se nám snaží objasnit význam bohoslužeb pro náš život. Ve třetí sloce je neobyčejným způsobem vyjádřena misijní úloha církve, bez agitačního nátlaku či nějakých laciných sloganů.

Píseň na cédečku i v notách

V příloze vánočního čísla Českého bratra bude CD, kde je tato píseň nahrána ve zpracování pro sbor a varhany. První sloku zpívají ženy, ve druhé sloce je hlavní hlas v altu, třetí sloku zpívají všichni unisono. Noty jsou k dispozici v mé nové notové publikaci *Cantate*, kterou letos vydalo nakladatelství Kalich (lze ji objednat také přes internet). Publikace obsahuje 32 skladeb, většinu tvoří písně z nového církevního zpěvníku.

Ladislav Moravetz, celocírkevní kantor

Bohu zpívat, jeho vzývat
 nápěv: Erhard Quack 1948, text: Georg Thurmair 1948, překlad: Daniel Heller

1. Bo-hu zpí-vat, je-ho vzý-vat, po-svě-tit, na-dost-ně a s ví-ro-u, že nám
 k su-bě po-zve - dá, z lás-ky své nám za-lá- zvo - hl, vy-sva-
 bo - dí ze-vi - si - ný, k ži-vu - ní nás po - vo - lá.

2. Kristův Duch nám sílu dává,
 zapaluje oheň lásky,
 posvěcuje pravdou svou.
 Ve svém lidském putování
 nový život už v něm žijme,
 plný divů nevěstních.

3. Vnímá cesty bloudících,
 vidět jejich těžké břímě,
 s pokorou jim vyjít vstříc,
 k tomu dej nám moudrost, Pane,
 vydat v tichosti a s octou,
 o naději svědectví.

Setkání (někdejších) konfirmandů

Jedna bolest naší církve spočívá v tom, že se z ní v čase po konfirmaci dost mladých vytrácí. Až se pro to vžil termín „vykonfirmovat“. (Ještě že si my Češi, Moraváci a Slezané – evangelíci možná zvlášť – dovedeme prakticky ze všeho dělat legraci.)

Ale co kdybychom ty konfirmandy, kteří se nám během let tak trochu zatoulali, znovu pozvali na konfirmandské setkání? Nápad dostal současný chvaletický kurátor, bratr Milan Stře-

holetým administrátorem sboru, svým milým kolegou Milošem Hübnerem. Na varhany doprovázel kurátor sboru v Křížlicích, bratr Jiří Kužel, jehož pradědeček býval ve Chvaleticích, tehdy ještě Telčicích, převosník.

Po bohoslužbách následovalo na faře bohaté občerstvení, při němž se ukázalo, že se tu sešli

dětský muzikoterapeutický soubor Mlima Jua při základní a praktické škole z Pardubic

da, který má s organizací různých výročních setkání spolužáků i jiných věcí opravdu bohaté zkušenosti. A protože, aspoň jak jsem ho za těch pár měsíců stačil poznat, nemá od nápadu nikdy daleko k činu, rozeslal do různých končin naší krásné země desítky pozvánek. Zájem o loňské setkání předčil očekávání, a tak se mohl letos konat již druhý ročník.

Setkání těch, kteří byli v chvaletickém sboru konfirmováni, jsme naplánovali na 6. října a spojili je se svátkem Díkčinění. Začínali jsme slavnostními bohoslužbami; jsem vděčný, že jsem mohl sloužit společně s předchozím dlou-

dvaadevadesátiletá sestra Libuše Majerčinová z Morašic, bývalá presbyterka chvaletického sboru

bratři a sestry od Kutné Hory přes Mladou Boleslav až po ty zmíněné Křížlice. Den protkaný spoustou setkání, rozhovorů a milých vzpomínek završil koncert dětského muzikoterapeutického souboru Mlima Jua, který působí při základní a praktické škole Svítání v Pardubicích. Skupina rozezněla chvaletický kostel zvukem bicích a dalších nástrojů a myslím, že nás všechny aspoň trochu nakazila svým nadšením a nezdolnou energií.

Nezbývá než poděkovat bratru kurátoru Milanu Středovi i dalším, kteří se na přípravě setkání podíleli. A věřím, že za rok to bude opravdu do třetice všeho dobrého!

František Plecháček, administrátor sboru
v Chvaleticích

Modlitebna i herna zároveň

kazatelská stanice v Morkůvkách ožívá, Narnie zvyšuje komfort klientů

Od ledna letošního roku se v modlitebně ČCE v Morkůvkách vůbec nekonaly bohoslužby. Důvodem byla rekonstrukce, která umožní využívat prostor i jako hernu pro děti z Domova Narnie. Diakonie Betlém (která Narnii provozuje), na rekonstrukci získala prostředky jednak z Nadace ČEZ ve výši 100 000 korun a také v rámci Diakonických a rozvojových projektů od ČCE ve výši necelých 300 000 korun.

Prostředky získané od ústředí ČCE jsou určeny na projekt Misie do sboru, který společně

naproti sobě na Pláckách dodnes (nyní obě využívá ke své činnosti Diakonie). Až v roce 1893 byla na pozemku evangelické církve v Morkův-

pokládání podlahového topení

připravil místní sbor a Diakonie Betlém a který má oživit duchovní život jak v kazatelské stanici Morkůvky, která patří ke sboru v Kloboukách u Brna, tak podpořit činnost Domova Narnie.

Trocha historie

Budova modlitebny (č. p. 129) byla postavena v roce 1848 jako jednotřídní škola pro evangelické děti z Morkůvek, v níž byl i byt pro učitele. Obě konfesijní školy, existující v Morkůvkách, se v roce 1871 sloučily a děti z evangelických i katolických rodin z Morkůvek i Brumovic se tu vyučovaly společně. Výuka ale nadále probíhala v obou budovách konfesijních škol, které stojí

slavnostní přestřižení pásky

kách postavena nová, podstatně větší škola, která nyní funguje jako odloučené pracoviště Základní školy a praktické školy Hustopeče a kterou navštěvují právě děti z Domova Narnie.

bohoslužby

Stacionář Narnie

Původní budovu evangelické školy si sbor ponechal a využíval ji ke svým shromážděním.

V říjnu 1992 odešli z Betléma do Morkůvek

tři pracovníci, aby tam založili stacionář pro děti s mentálním postižením. Byl z bývalého učitelského bytu, tedy velmi malý, pouze pro tři až čtyři děti. Mezi lety 1993 a 1997 se tedy provedla přístavba, financovaná z fondu darů Betléma, tj. bez jakékoliv státní finanční podpory. Ta umožnila rozšířit kapacitu Narnie na osm až devět dětí a také podstatně zlepšit podmínky života dětí ve stacionáři.

Slavnost

V Morkůvkách podle sborové kartotéky žije asi 50 evangelických rodin, jenomže bohoslužeb

se účastní v průměru šest osob. Ještě v loňském roce se konaly pouze bohoslužby, a to každou druhou neděli. Cílem projektu Misie do sboru je místním evangelíkům nabídnout další aktivity a přivést je zpět do sboru a zároveň oslovit i širší veřejnost.

Jak se celé dílo podařilo, se mohli přesvědčit všichni, kteří přišli nebo přijeli v neděli 29. září do Morkůvek, kde se na nádvoří Narnie konaly slavnostní bohoslužby, na něž navázalo otevření opravených prostor a malá zahrádka slavnost.

Jana Lexová

GENERACE

Vzpomínka na Hanu Jüptnerovou

Žena statečná a vnímavá

V pondělí 7. října zemřela ve věku 67 let Hana Jüptnerová. V řadě médií byla představena především jako statečná žena a signatářka Charty 77, která v roce 1988 pronesla smuteční řeč na pohřbu posledního umučeného politického vězně minulého režimu Pavla Wonky. Jako statečnou a vnímavou jsem ji já poznal v roce 2011 v Horském domově v Herlíkovicích, kde se coby členka tamního kuratoria jako první zastala obnovy staré krkonošské chalupy, tzv. Kunzárny, kterou jsem inicioval. Naše církev nechala Kunzárnu bohužel 20 let chátrat. Hana dávala důraz na to, že církev se nemá bát a nemá jednat sebezáchovně. Totéž řekla i ve videu, natočeném ke stému výročí naší církve.

Jako přítelkyně mnoha sudetských Němců byla pravidelně zvána na různá setkání v Německu i na řadě míst Krkonoš. Vnímala osudy opuštěných domů a příběhy lidí, kteří z těchto domů museli odejít. Již jako malá se v roce 1953 přistěhovala do Dolních Herlíkovic, kde sama žila v domě po Němcích. Vzpomínala, že tehdy nikomu nepřišlo divné, že spí v peřinách cizích

lidí. Požár tohoto domu na břehu Labe zásadně změnil její život; v 18 letech ztratila rodiče i bratra. Sama se jako jediná zachránila skokem z okna.

Promýšleli jsme spolu, jak v Kunzárně vytvořit zázemí pro život malé letní komunity. Nebo se aspoň v duchu Taizé či benediktinského hesla *ora et labora* pravidelně modlit žalmy v místním kostelíku a zároveň pracovat na obnově roubenky, kostela nebo ostatních budov střediska. To jsme ostatně praktikovali pět let alespoň týden v roce spolu s benediktinskou řádovou sestrou Stanislavou Franceskou Šimuniiovou a jejími německými dobrovolníky i při řadě brigád, pořádaných oddělením mládeže. Vzhledem k téměř sedmdesátileté brigádnické historii Herlíkovic není tento způsob využití, třeba jen některé z budov Horského domova, nic nového. A odpovídá na potřeby dnešní neklidné doby a zájmů řady lidí o duchovní obnovu a odpočinek na klidném místě v horách.

Po areálu Horského domova jsme s Hanou provedli stovky lidí a díky ní i řadu němec- ►

kých výprav. Také jsme každoročně čistili starý německý hřbitov ve Strážném, to bylo pro Hanu velmi důležité. Od roku 2014 jsme též k výročí kostela organizovali česko-německé bohoslužby, při nichž Hana pravidelně tlumočila.

V jejím malém, ale útulném bytě v posledním patře staré německé bytovky ve Vrchlabí jsem měl možnost s ní o našich plánech debatovat. Nikdy nezamykala, byl to takový „průchoďák“. Vychovala tu dva syny i tři adoptované dcery,

přijímala řadu hostů. Drážďanský farář Erich Busse si u ní mohl po obědě „dát dvacet“ a nemusel předstírat společenskou konverzaci. Já jsem zde od roku 2012 mockrát přespal a dostal dobrý talíř kysela. Velmi jsem tento vrchlabský azyl oceňoval, zejména v prvních letech cestování do Krkonoš, kdy pro mě bylo Vrchlabí ještě cizí temné město pod horami. Na Hanině adrese bylo i sídlo našeho spolku SEM Přátelé Herlíkovic a Hana se na konci života rozhodla i na svém úmrtním oznámení na náš projekt upozornit – prosbou o příspěvek spolu s prosbou o podporu domácí hospicové péče.

Hana měla své oblíbence, které si idealizovala a ke kterým jsem patřil i já, vlastně jsme se idealizovali navzájem. Jiné zase soudila až příliš přísně. Není ale přísnost pro profesorku němčiny na gymnáziu dobrá vlastnost? Svým chybám se ale dokázala krásně smát i povznést přitom druhé na duši i na těle. Jako disidentka se stýkala s mnoha významnými osobnostmi. O své minulosti však příliš nemluvila, vždy ale velmi citlivě vnímala bezpráví, které se v jejím okolí dělo. Mnoha lidem z Vrchlabí pomáhala – s bydlením, s úřady, s penězi... Osobně i přes sociální komisi města.

Během července, když její nemoc znovu propukla, jsem žil celý měsíc v Krkonoších kvůli výměně roubení v Kunzárně. O tom jsem psal v minulém čísle Českého bratra. Tehdy nás jednou ještě přišla navštívit a pozvat na oběd. Po večerech jsem pak četl knihu *Evangelická mystika*, kterou Hana v minulém roce přeložila z němčiny. Myslím, že to bylo ideální prostředí pro četbu takové literatury. Propast labského údolí nebo často drsné počasí mě upomínaly, že člověk je jen prach; a to jsem ještě nevěděl, že za měsíc přijdu o tátu. Modlitba žalmů v kostele nebo majestát hor naopak dodávaly naději a smysl. Když jsem potom Hanu koncem srpna v jičínské nemocnici naposledy navštívil, místo aby myslela na své bolesti, vstala, aby mě objala a vyjádřila soustrast.

V den rozloučení s Hanou jsem četl verš z listu Korintským „Láska nikdy nezanikne“, vyrytý na desce její rakve. Tak Hana Jüptnerová žila. S láskou a porozuměním pro druhé bez rozdílu rasy, národnosti nebo barvy pleti. Její pohřeb za jasného počasí v klášterním kostele ve Vrchlabí za účasti okolo 500 lidí byl velmi krásný, dá-li se to o posledním rozloučení říci. Jednoduchá dřevěná rakev, krásná hudba, výstižné kázání i přednes básní v češtině a v němčině. Včetně její vlastní. Báseň, kterou Jan Skácel nazval *Mrtví*, jsem od Hany dostal jako kondolenci v srpnu i já, když mi zemřel táta. Text začíná „Stále jsou naši mrtví s námi a nikdy vlastně nejsme sami“.

Jan Kirschner

Obětavost bez okázalosti

Jiří Černík

Ve věku osmdesáti dvou let zemřel 2. října Ing. Jiří Černík. Od roku 1968 patřil k nejvěrnějším členům sboru v Děčíně.

Základy jeho zbožnosti a úcty k Písmu byly položeny v dětském věku ve sboru Jednoty bratrské v Potštejně. Druhý podstatný znak jeho života

byla láska k přírodě. Mnoho se naučil od otce, který vedl zahradnictví v Chuchli. Vystudoval střední zahradnickou školu v Děčíně a Vysokou školu zemědělskou v Praze-Suchbole. S manželkou Věrou žili také krátký čas v Ústí nad Labem.

V roce 1968 se přestěhovali do Děčína. V novém prostředí Jiří převzal vedoucí odpovědnost za

městskou zeleň Děčína (toto označení přejímám podle tehdejší terminologie). Svého postavení v nepolitické funkci si velmi vážil a práci se věnoval velmi důsledně. Zakládal parky i části městských lesů, měl na starosti rekonstrukci Růžové zahrady na zámku, věnoval se dokončení rekonstrukce Arboreta pod Kvádrberkem aj. Po celou dobu svého působení se věnoval zvyšování odborné zdatnosti svých podřízených od techniků až po dělníky. K tomu účelu zřídil i odbornou knihovnu.

V děčínském sboru měl Jiří na starosti hospodářské záležitosti a spolu s jinými se staral o mohutný kostel, který jsme převzali po velkém a početném německém sboru. Po desetiletí, vybaven z mládí horolezeckým zájmem, trpělivě připevňoval padající břidlicovou krytinu až do doby generální opravy kostela, kterou před dvaceti lety spolu s Janem Tesařem a Jaromírem Křivohlavým dovedl k zdárnému konci.

Jiří byl ke všem pozorný, ve sboru znal všechny děti, nesl s námi radosti i nesnáze, a v patřičných obdobích přinášel pro sestry kytice (zlatý déšť a barborky v adventu). Byl velmi obětavý a neměl rád okázalost. V pohraničním prostředí s porušenou tradicí minulosti působil jako spolehlivá opora.

S vděčností vzpomínají členové evangelického sboru v Děčíně a široký okruh přátel.

Petr Čapek

Muž, který se nevrátil, a přesto se stále vrací

Alois Vajda 1892 – 1945

Toto je zkratka příběhu Aloise Vajdy, mého dědy. Pocházel ze Slezska, z malé vesnice Slatina-Nový Svět. A byl to obchodník, hospodský a vizionář. Člověk, který věřil v budoucnost a měl o ní své představy. Některé z nich se dnes už

naplnily, například tato: „Telefonujeme, a přitom na sebe vidíme.“

Byl malý, drobné postavy. Energický a rozhodný ve svém snažení a lidem nablízku. V malé osadě Nový Svět, vyhlášené v širokém okolí, ►

vlastnil obchod, hospodu a zahradní restauraci. Jeho vize směřovaly k modernizaci hospodářství i dopravní obslužnosti okolí. O tom svědčí jeho osobní účast na projektu autobusové dopravy z Bílovce do Opavy. Jeho plány i jeho sny však překazila válka.

Bylo mu 47 let, když Hitler napadl Polsko. Alois i se svou rodinou zůstal v Sudetech mezi německou většinou. Přirozené a dobré soužití s Němci vzalo za své po roce 1936; v Sudetech měli rozhodující vliv nacisté v čele s Konrádem Henleinem.

Zapojení do odboje

Válka a ztráta hodnot první československé republiky Aloise Vajdu zasáhly velmi citelně. V Opavě se v nákupním zemědělském družstvu, kde nakupoval zboží do svého obchodu, seznámil s lidmi z odboje. Tam se zrodilo jeho rozhodnutí stát se součástí odboje proti nacistickému Německu.

Psal se rok 1940. Alois se scházel s dalšími v odboji, jezdil až do Ostravice pod Ondřejníkem. Odtud se zachovala jeho slova, zapsaná v kronice obce Slatina: „Myslím, že si pro mne brzy přijdou, ale nic ze mě nedostanou.“

Stalo se tak zanedlouho; v říjnu 1941 byl zatčen, odvezen do Terezína a pak do koncentračního tábora v německém Dachau. V těchto hrozných podmínkách přežil čtyři roky. Ze svědectví jeho dcery, mé mámy, vím, že po prvních třech měsících výslechů prosil své blízké o modlitby a pomoc Boží. Skoro se zdálo, že dlouhé martyrium koncentračního tábora zvládne, podařilo se mu utéct z pochodu smrti. Cesta k domovu však skončila předčasně. Dostal se až do Roudnice nad Labem, ke svým přátelům, manželům Rokytovým a pak do nemocnice. Tam na následky nemoci a vyčerpání zemřel. Bylo to už ve svobodném Československu 15. května 1945.

V poválečném Československu

Ostatky Aloise Vajdy byly z Roudnice nad Labem převezeny do Slatiny, kde se s ním se

všemi poctami rozloučili jeho nejbližší, přátelé a známí. Podle zápisu v kronice se s ním u hrobu loučil také farář ostravského evangelického sboru Jaroslav Kantorek. To proto, že Alois byl i se svou manželkou Františkou a třemi dětmi člen ostravského sboru ČCE.

Cesta Aloise Vajdy se tímto uzavřela. Jeho protikomunistické postoje z doby první republiky se promítly i do období po roce 1948. Jeho jméno nesmělo být připomínáno, až na jaře 1968 se objevilo na konci seznamu padlých na památníku v Bílovci. Dnes je uveden na pamětní desce na rodném domě v Novém Světě.

Alois Vajda zanechal za sebou odkaz statečného člověka, který na samém počátku války vložil svůj život do boje proti okupantům s plným vědomím, že za to zaplatí cenu nejvyšší. Formoval mne od dětství a mezi lidmi zanechal nesmazatelnou stopu.

Miloš Vavrečka, vnuk

ROZHOVOR S ŠÁRKOU PORTYŠOVOU, VEDOUcí NÍZKOPRAHOVÉHO KLUBU

Krabice od bot z druhé strany

Co s děje v „Kruháci“ v Jablonci nad Nisou

Vybrat s dětmi hračky, školní pomůcky nebo oblečení, zabalit, odnést na sběrné místo a mít radost z toho, že obsah vánočně vyšňořené krabice od bot potěší chlapce či dívku z rodiny, kde si takové dárky nemohou dovolit.

Tak to zná stále více lidí. Jak ale vypadá věc z druhé strany, tam, kde se dárky k těm potřebným dostávají? To poodhalí Šárka Portyšová, vedoucí nízkoprahového klubu Kruháč Diakonie v Jablonci nad Nisou.

Proč jste se i letos ke Krabici od bot přidali? Máte na starosti sběrné místo a s tím je hodně práce.

To je pravda. Jenomže mezi našimi uživateli, což jsou mladí lidé od šesti do dvaceti šesti let, měla loni Krabice od bot velký úspěch. Celý rok se na ni moc těší. Oznámit jim, že letos nic nebude – to si nedovedu představit; doma skoro žádné dárky nedostávají. Jsou nadšeni i z tak zdánlivě obyčejných věcí, jako jsou pastelky nebo nůžky, se kterými potom mohou tvořit.

Jak to, že ani takové drobnosti doma nedostanou?

Lidé, se kterými pracujeme, dost často pocházejí z rodin s pěti nebo šesti dětmi. Aby to rodina zvládla, musí být maminka doma. Zajišťuje chod domácnosti a nic jiného nestíhá. A tatínek sice pracuje, ale nevydělává tolik, aby takto početnou rodinu zajistil. Uživí ji, hlad doma není

(i když ani to neplatí vždycky). Aby ale děti měly nové oblečení, hračky, vybavení do školy – to už jsou náklady, které si taková rodina dovolit nemůže. Rodiče se dětem často ani nestačí dostatečně věnovat, maminka se většinou stará jen o nejmladší děčko.

Jak vy přicházíte s dětmi z těchto rodin do kontaktu?

Diakonie v Jablonci nad Nisou provozuje nízkoprahový klub. Je určen mladým lidem, kteří

z různých důvodů nemají doma stabilní zázemí a žene je to na ulici, kde se ale také učí uličním zákonům. V nízkoprahu to nabouráváme, vedeme uživatele k tomu, že existují i zajímavější způsoby jak žít. A protože v Jablonci působí ►

me už deset let, lidé si o nás řeknou. Spolupracujeme také se školami nebo oslovujeme nám neznámé teenagery v terénu. Chodí k nám už

Krabice od bot má potěšit děti z chudších rodin v České republice. Radost těmto dětem udělají zase děti, jimž dospělí pomohou krabici od bot připravit. Společně ji naplní dětskými dárky a zabalí. Krabice od bot 2019 bude probíhat od 25. 11. do 8. 12. Mapa sběrných míst s počty potřebných dárků pro jednotlivé věkové kategorie je zveřejněna od začátku listopadu na internetu krabiceodbot.cz.

i děti bývalých uživatelů nebo kamarádi těch současných. Vesměs už jsou připravení na to, že máme pravidla, která se musí dodržovat.

Ta pravidla je neodrazují?

Někoho určitě. I tak nás ale asi 200 dětí a mladých lidí navštěvuje opakovaně. Máme tu pro ně i dost lákadel: ping pong, stolní fotbal, bo-

xovací pytel... Menší děti zaujme taky leccos, rády malují, něco tvoří, modelují, z domova to neznají. Pro starší jsou potom nejdůležitější vztahy s našimi pracovníky. Můžou s nimi

probírat své starosti, které nemohou nebo nechtějí svěřit rodičům či kamarádům. Je to opravdu široká paleta problémů, které se točí okolo školy, komunikace s úřady, hledání práce, zdravotních potíží. Leckdo z nich je opravdu v složité situaci, do které se nemusel dostat úplně vlastní vinou.

Jak to?

Podle mého pozorování to začíná už segregací dětí, většinou těch romských, které končí od prvních tříd ve speciálních školách. Tam se naučí hlavně do školy nechodit, protože na do-

cházku se tam tolik nedbá. Nějak školou prolezou a jdou na učňák, jestli vůbec, kde vydrží tak půl roku. Pak zamíří v lepším případě na úřad práce, nebo taky ne, takže jim začnou narůstat dluhy za neplacení zdravotního pojištění. A je jim 16, 17 let. Do fabriky je nevezmou, protože tam většinou shánějí lidi až od osmnácti. S takovou výbavou je opravdu nesmírně těžké se nějak v životě uchytit.

A s vaší pomocí se to tedy daří překonávat?

Spíš výjimečně, ale o to větší radost z toho máme. Jeden náš chlapec zrovna začal díky naší podpoře pracovat, i když má jenom zá-

kladní vzdělání. Několik bývalých uživatelů se dokonce stalo našimi kolegy. Dotáhli to až k maturitě, což někdy bylo taky dobrodružné. Jeden vychodil takzvaný éčkový učební obor a chtěl si udělat nástavbu s maturitou. Na jeho učňáku mu tvrdili, že to je možné, na nástavbě, kam se hlásil, mu řekli, že s éčkovým oborem maturovat nelze. Tak jsme kontaktovali krajský úřad, kde nám neřekli tak ani tak. Ke zkoušce dospělosti se bylo potřeba doslova prosekát byrokratickou džunglí. I s tím pomáháme.

Vraťme se ještě k té Krabici od bot. Jak máte zajištěno, aby se dárky dostaly k lidem, kteří je opravdu potřebují?

Sběrné místo je tady v Kruháči, kam před Vánoce pozveme okolo stovky uživatelů. Známe je a víme, že Krabice od bot pro ně znamená nenahraditelné obohacení vánoc. Zpívají se vánoční koledy, pije kakao, pojídá cukroví a všechny dárky najdou vděčné příjemce. Všem, kteří obětují svůj čas i peníze, aby pomohli naše děti obdarovat, moc děkujeme.

Adam Šůra

AKTUALITA

Dobročinné aukce: zábava i napětí

Podzim v Diakonii patří dobročinným aukcím – společenským večerům plným dobré zábavy. Kam je možné vyrazit letos?

Diakonie Litoměřice

Společenský večer s aukcí se koná ve čtvrtek 7. 11. 2019 od 18 hodin na litoměřickém hradě. Moderování a licitování se jako vždy ujme známá herečka Chantal Poullain. A doprovodí ji její host, herec Antonín Procházka. Vedle dražby uměleckých děl od klientů Diakonie i známých umělců je přichystán raut od týmu diakonické restaurace Klobouk a také prodej výrobků z chráněných dílen. Výtěžek aukce pomůže právě chráněným dílnám litoměřické Diakonie, které nově sídlí v budově bývalých kasáren.

Diakonie Vsetín

Ve Vsetíně se aukce uskuteční v pátek 15. listopadu 2019 od 17 hodin na vsetínském zámku. Moderování a licitace se ujme herec a „hodný bankéř“

Tomáš Měcháček. Výsledek aukce pomůže seniorům, nemocným a umírajícím, kteří našli v Diakonii Vsetín svou oporu. Katalog dražených děl je možné vidět od 4. listopadu na webové stránce diakonievsetin.cz.

Diakonie Betlém

Tento společenský večer s dobročinnou aukcí se koná v sobotu 23. listopadu od 17 hodin v sokolovně v Kloboukách u Brna. Výtěžek pomůže dospělým i dětem s postižením.

AŠŮ

ČTENÁŘI PÍŠÍ

Hledání schůdné cesty pro všechny?

V článku „Jak jsme hledali faráře“ v čísle 7–8/2019 Českého bratra napsala sestra kurátorka sboru v Teplicích Věra Grögerová o radosti, kterou mají tepličtí z nového faráře.

Při čtení jsem však měla pocit, že mezi řádky, místy i nezakrytě, zněla neoprávněná a nevěcná kritika faráře předchozího, našeho milého Dana Páleníka, kterého mnozí měli opravdu rádi. Přišel k nám jako mladý farář, který pro nás připravil krásná setkání s Božím slovem a jeho zvěst evangelí nás oslovila.

Znalosti Dana Páleníka byly encyklopedické, mohli jsme s ním diskutovat prakticky na jakékoliv téma. Jeho kázání byla krásná a vedl úžasné biblické hodiny. Zavedl setkání „pátečníků“, před kterými byla hodinka zpívání evangelických písní. Při pátečních jsme probírali různá témata, zváni byli i zajímaví hosté. Setkání se vždy protáhla i na několik hodin a nikdy na ty krásné chvíle nezapomenu.

Za jeho působení v teplickém sboru přišlo i několik nových členů a setkání se začali zúčastňovat

bratři a sestry, kteří dříve na pravidelná biblická setkání nedocházeli. Doma jsem o něm vyprávěla tak dlouho, až náš syn řekl, že ho musí také vidět a toho „zajímavého“ pana faráře si poslechnout. A tak k mé veliké radosti začal chodit na biblické hodiny také. I po svém odchodu mi bratr Dan Páleník ve věcech víry i života stále pomáhá a považuji za veliký dar, že mám možnost se na něj kdykoliv obrátit, napsat mu e-mail a touto formou s ním diskutovat.

Velmi nás proto mrzelo, když někteří ve sboru začali proti bratru faráři vystupovat. On se snažil vést i tyto bratry a sestry, nejprve laskavě, k tomu, aby respektovali řády církve a rozhodnutí staršovstva a usilovali ve sboru o jednotu. Nakonec to však skončilo odchodem nejen bratra Dana, ale předtím i několika členů sboru z lítosti nad chováním těch dalších. A je nám líto, když se stopy této nelásky objevily i ve zmíněném článku.

Jitka Sobotková,

členka ČCE, nyní v Třebenicích

NEJSTARŠÍ ČESKÉ NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ V PRAZE NABÍZÍ

Nakupujte a objednávejte v Kalichu

Kalich – nakladatelství a knihkupectví oslaví přespříští rok už celé století své existence. Je tak vůbec nejstarší fungující české nakladatelství a zároveň nejstarší knihkupectví v Praze. Od té doby, kdy jsem se před půl rokem stal jeho novým ředitelem, si uvědomuji, jak tato tradice zavazuje.

Kalich je pevně svázán s Českobratrskou církví evangelickou, která je jediný majitel společnosti. Věřím, že všem jejím členům budeme schopni přinášet kvalitní knihy a hrdost na to, že Kalich mají.

V knihkupectví dnes nabízíme na 7000 titulů nejrůznějších žánrů, přičemž těžištěm je samozřej-

mě literatura duchovní ve výběru, jaký lze jinde těžko nalézt, dále knihy historické, filosofické, ale i kvalitní beletrie, literatura pro děti atd. Naše nabídka se samozřejmě neomezuje jen na ty, kteří mohou do knihkupectví přímo přijít a vybrat si – většinu knih, které máme na pultech a v regálech, nabízíme i prostřednictvím e-shopu, většinou se slevami, které jiná knihkupectví našeho typu neposkytují. Služby e-shopu se neomezuji jen na knihy, které v něm přímo najdete; pokud je to v možnostech našich a našich distributorů, seženeme na požádání i knihy, které na našich stránkách uvedeny nejsou. Tuto službu využívá čím dál více zákazníků.

Z nakladatelství Kalich bych chtěl upozornit na několik nových titulů, všechny si zaslouží pozornost:

Ten den – 17. listopad 1989

Kniha se stala jednou z neočekávanějších letošních novinek. Zachycuje příběh jednoho dne očima lidí, kteří 17. listopadu 1989 vyšli do pražských ulic, ale že ten den změni dějiny, ještě nevěděli. Kniha shromažďuje více než 200 přímých svědectví studentských organizátorů i řadových účastníků, náhodných kolemjdoucích i policistů. Jak prožili 17. listopad a co od něj očekávali? S jakými myš-

lenkami ráno vstávali a jakou budoucnost viděli před sebou, když byla demonstrace rozeznána a sčítaly se šrámy? Kniha dává slovo známým i neznámým aktérům, tedy i těm, kteří o svých zážitcích dosud nikdy veřejně nehovořili. Jejich vzpomínky doprovází rozsáhlý a z naprosté většiny doposud nepublikovaný obrazový materiál v podobě fotografií, dopisů, deníkových záznamů, oficiálních dokumentů či maleb.

Autoři Michal Beck, Matouš Hartman, Alžběta Ambrožová a Anna Palánová, v době psaní knihy sami ještě studenti, vytvořili ve spolupráci se spisovatelem (a mým předchůdcem ve vedení Kalichu) Alešem Palánem působivou koláž, zachycující příběh tohoto jedinečného dne. Kniha *Ten den – 17. listopad 1989* současným čtenářům umožňuje toto zásadní datum zprostředkovaně zažít, zpřítomňuje a přibližuje dnešku odkaz revolučních dnů a těžce nabyté svobody.

Hned při svém vydání tato kniha zaznamenala významný úspěch – spolu s několika málo dalšími tituly byla zařazena do Velkého čtvrtku. Sklízí velice příznivé ohlasy a věřím, že si najde cestu k mnoha čtenářům, stojí totiž za to.

Církev v proměnách času

Pro Českobratrskou církev evangelickou vydal Kalich dlouho očekávanou knihu *Církev v proměnách času*, už třetího jména, tentokrát zachycující život církve od roku 2000. Z pověření synodní rady

ji sestavily Lenka Dobšová a Monika Voženílková. Na rozdíl od předchozích dvou publikací, zachycujících život v předešlých desetiletích, jsou v nové knize u jednotlivých farních sborů i barevné fotografie. (Podrobnější upoutávku na tuto publikaci najdete na straně 46.)

Pro členy ČCE poskytujeme při nákupu nové *Církve v proměnách času* mimořádnou 20% slevu. Přihlásit se o ni můžete jak v našem knihkupectví, tak při objednávce na našem e-shopu.

Nakresli mi Bibli

V provedení evangelického faráře Zdeňka Šorma, ve více než stovce obrazů, inspirovaných dětskou kresbou, nás provází biblické příběhy doslova ►

od prvního verše knihy Genesis po poslední verše Zjevení Janova; určeny však nejsou zdaleka jen dětem. Obrazy s ručně psanými odkazy na jednotlivé biblické verše či oddíly zaujmou, potěší i snad přinutí k zamyšlení. (Recenzi Pavla Pokorného otiskujeme na str 47.)

Být kvakerem

Kniha *Být kvakerem – průvodce pro začátečníky* seznamuje čtenáře se základy jediného náboženského hnutí, kterému byla doposud udělena Nobelova

cena míru. Poutavý text britského autora Geoffreya Durhama přibližuje duchovní svět i historii kvakerů, v připojeném doslovu pak i jejich historii a současnost u nás. Velice zajímavá kniha pro každého, koho zajímá různorodost duchovního myšlení.

Evangelický kalendář 2020

uspořádal farář Jaroslav Pechar. A tohle píše v předmluvě: „Milý čtenáři, možná to pro tebe bude překvapení, ale i farář je (někdy) jen člověk. Jí, pije, ba i chodí na záchod právě tak často jako zbytek

populace. A přece jsou některé zážitky specificky dány jeho profesí. Následující stránky jsou výběrem ze vzpomínek řady těch členů naší církve, které nějak tento farářský svět zasáhl. V jasné většině jde pochopitelně o farářky a faráře. Některé z nich znám roky, s jinými se setkávám jen letmo, ale byli ochotni se o některé historky ze své praxe podělit.“

Az toho, o co se podělili, vzniklo zajímavé, zábavné i poučné čtení.

Na každý den 2020

přináší úvahy, jejichž osnovou a spojnicí jsou texty žalmů, jež uspořádala farářka Elen Plzáková. Původně začali úvahy psát členové mládeže pražského sboru na Jarově, postupně se ale okruh autorů

rozšiřoval mezi další mládež, lidi mladé duchem, až nakonec obsáhl věkové rozložení od čtrnácti do osmdesáti let. Vzniklá mozaika textů je tak velice různorodá a snad každý v ní může najít něco, co ho osloví.

Neboj se vrátit domů

A ještě nemohu zapomenout na jednu knihu, která vyjde v nejbližších dnech. Podařilo se nám získat ke spolupráci jednoho z nejvýznamnějších současných českých fotografů, Jindřicha Štreita, a výsledkem této spolupráce je druhé vydání knižního rozhovoru zakladatelky hospicového hnutí

u nás Marie Svatošové s Alešem Palánem, kterému desítky Štreitových působivých fotografií z hospiců dávají novou dimenzi.

Všechny tyto publikace najdete v našem knihkupectví nebo v našem e-shopu, a s nimi tisíce dalších knih. Těším se, že nás navštívíte.

Petr Schwarz,

ředitel Kalicha – nakladatelství a knihkupectví

Pěkně popořádku

Církev v proměnách času 2000–2017

Tento sborník, v historii naší církve už třetí v pořadí, na nějž přispěly Evangelická luterská církev v Bavorsku a také Nadační fond Věry Třebické-Řivnáčové, se snaží zaznamenat všechno důležité, čím Českobratrská církev evangelická žila a žije v prvních dvou desetiletích třetího tisíciletí.

Na začátku jsou zaznamenány povšechné informace o církevním dění, například o církevním školství, o Diakonii ČCE, o nakladatelství Kalich, o evangelických sborech v zahraničí, také je zde přehled veškerých zasedání synodu od roku 1999 do roku 2018. A ještě další důležité údaje.

Ovšem jasná většina této skutečně obsáhlé publikace se věnuje jednotlivým evangelickým sborům; to je to hlavní. Jsou řazeny abecedně, od Aše po Železný Brod, každý sbor je precizně popsán i s kazatelskými stanicemi, uvedena jsou jména všech farářů, kteří v dané době v místě působili, někde se dozvíme i jména dalších významných členů sboru. A každá kapitola je opatřena dvěma či více fotografiemi.

Kde že byl ten či onen farář v roce tom a tom? Jak vlastně vypadá tamten kostel zevnitř? A kdy že to v tamtom kostele spadla střecha? Nebo jak se jim tam v tom malém sboru podařila tak velká přestavba? Řekla bych, že sáhnout po téhle

knize je i v dnešní internetové době nejrychlejší způsob, jak odpovědi získat. Stačí umět abecedu.

Jana Plíšková

*Církev v proměnách času, 2000–2017,
Sborník Českobratrské církve evangelické,
Praha, Kalich 2019, 518 s.*

Nakresli mi Bibli

Naštěstí to po mně nikdo nechce. Dřív bych se z toho musel nějak vykroutit. Dnes už bych mohl říci: Bibli nakreslit neumím, ale někdo jiný umí. Podívej, co tu mám. A vytáhl bych knížku od Zdeňka Šorma, evangelického faráře. 111 celostránkových obrázků, pokud jsem dobře počítal. Více na texty Nového zákona než Starého. Inu, evangelium především. Ale pozor, tahle knížka není obrázková Bible, ani výtvarně ani svými texty se něčemu takovému nepodobá. Obrázky vypadají jako kreslené dětskou rukou.

A pokud byste chtěli vědět, jakou technikou, tak tím asi nejčastějším výtvarným nástrojem nedělních škol, totiž pastelkou. A ještě víc dětského v nich je. Mně se při pohledu na ně vybavuje, jak Ježíš říká: „Nebudete-li jako děti, nikoli nevejdete do Božího království.“ A my se pak dohadujeme, jestli myslel na dětskou hravost, fantazii, dychtivost po poznání, důvěru, pokoru, která si nemyslí, že už všechno ví. Možná na to vše Ježíš myslel a ještě na něco víc. Povzbudivé je, že podle Ježíše stát se v tomto smyslu ►

dítětem není nemožné. Autor knihy je toho důkazem. A nám ostatním v tom tahle knížka může pomoci.

Ke každému obrázku najdete na protilehlé straně doprovodný text. Cituje verš Písma anebo Písmo parafrázuje. A často zároveň komentuje. Zprvu mne na těch textech rozčilovalo, že jsou psány ručně atypickým písmem a že se mi nesnadno čtou. Až mi došlo, že je to jejich výhoda. Musím zpomalit, zpozornět, dát si práci.

Zas jako to dítě, které ví, že bude potřebovat čas, než dospěje. Potřebujeme čas, než k něčemu pořádnému dospějeme. Tahle knížka se nedá číst rychle ani snadno. Je pro dospělé i pro děti. Úplně nejlepší myslím je číst ji společně.

A když konečně písmenka komentáře rozluštit, musím se nad nimi zamyslet a otevírají se mi mnohé otázky. Kupříkladu u povolání učed-

níků podle 10. kapitoly Matoušova evangelia (v knize str. 122–123) – proč po výčtu všech jmen vybere Zdeněk Šorm právě Ježíšovo slovo „Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte“? Bylo by tolik jiných možností, co uvést jako úkol učedníků... Anebo komentář ke Zj 21 (str. 226–227): „...Nové nebe, nová země... a také bez chrámu. Nečekáme sebepotvrzení, ale čas, kdy nás nebude třeba, protože Bůh bude nabíledni.“ Proč z mnoha motivů této kapitoly volí právě ten, který církev osvobozuje od přílišného zaměření na sebe? Otázky, které přímo zvou k rozhovoru.

Rozhodně se vyplatí si podle obsahu na začátku knihy vždycky ještě najít příslušný biblický odkaz. A biblický příběh si pozorně přečíst. Mně se poslední dobou zdá, že poněkud uvadá pozornost, kterou my evangelíci Bibli věnujeme. Jako bychom nenacházeli čas a nedávali si tu práci, které jsou pro porozumění Písmu potřebné. I k tomu může tahle knížka pomoci.

Knížku o rozměrech 247x247x20 mm a váze 1250 g nestrčíme do kapsy. Budeme ji brát do ruky s rozvahou. Beze spěchu. Vědomi si váhy toho, o čem pojednává. Váhy i krásy, radosti a naděje, které ve vši skromnosti a prostotě tahle knížka z Kristova evangelia zrcadlí.

Už na pohled je krásná. A po technické stránce kvalitní.

Pavel Pokorný

Zdeněk Šorm: Nakresli mi Bibli. Praha, Nakladatelství Kalich, 2019, 229 stran.

Už se tam nevrátím

Barbara Coudenhove-Kalergi je pražská Němka. Ovšem s rodokmenem pestřejším, než by se čekalo. Babička z tatínkovy strany byla Japonka. Ale to není všechno, po matce patří Barbara k maďarskému hraběcímu rodu Pálffyů, kterým náležel zámek v Březnici. Zestátněn byl hned v roce 1945. Ale autorka tam, u babičky s dědečkem, stihla prožít mockrát aspoň letní prázdniny.

Nadchla mě už předmluva. Je to totiž krátká vzpomínka na začátek šedesátých let, na autorčinu první návštěvu v Praze po té, co je odsud 8. května roku 1945 Češi vyhnali. Prochází městem a zírá na jeho šedivost. S velkou nejistotou dojde i k „svému“ domu na Smíchově, Nad Buďánkami. Má zazvonit? Má říct, kdo je? Vyženou ji odsud podruhé? Nakonec odejde; a nadlouho. Do Březnice se ale přece

jen vrátí, vypráví o tom v úplně závěrečné kapitole celé knihy – to když v roce 2002 její bratr Jakob, žijící ve Vídni stejně jako autorka, tady, v březnické kapli, nechá pokřtít svého prvního vnuka. Shledání je to hezké a dojemné, po těch letech...

Knih *Doma je všude* je vzpomínek plná. Jak by taky ne, autorka knihu napsala, když jí bylo kolem osmdesáti let. Teď jí je ještě víc, ale mám za to, že píše pořád. Spisovatelka a novinářka, zajímaví se význačně o střední a východní Evropu, zrovna tak se ale v knize dočteme fascinující zprávy z východu ještě o kus dál, až z Číny. Tu navštívila v roce 1969, tedy v době světově proslulé Maovy „kulturní revoluce“, je tedy o čem číst.

Ale v té naší části Evropy stihla být Barbara Coudenhove-Kalergi prostě všude, kde se v druhé půlce 20. století něco dělo. Praha 1968, Gdaňsk 1980, Berlín 1989, Praha 1989...

Nedá se ovšem říct, že Lech Wałęsa nebo Václav Havel jsou v knize ti hlavní. Jsou důležití úplně stejně jako autorčino dětství, vzpomínky na rodiče či prarodiče, o vyhnání jejich rodiny z Prahy hned po válce nemluvě (!). Barbaře bylo tehdy 13 let. Její vzpomínky na válku samotnou jsou ale jakoby setřené, žádné hrůzné zážitky se jí nevybavují. Jejich pochod z Prahy přes Bavorsko do Rakouska proběhl ve srovnání s pozdějšími transporty ještě relativně spořádaně. Jejich rodina měla z pekla štěstí, zmizeli 8. května, den nato přišli do Prahy Rusové a hon na Němce začal; zabitých, a nejen vojáků, byly v Praze desetitisíce. A jak to s Barbořinou ro-

dinou v Rakousku dopadalo? Se svým německým původem, navíc honorace – příbuzní příbuzných a známí známých se činili, rodina navíc měla kam jít, dědečkova lovecká usedlost v solnohradském okrese Lungau jako by na ně čekala...

Zajímavé je také čtení z doby, kdy se naše autorka osamostatňovala. Než zakotvila u novinářiny, studovala leccos, pracovala leckde, všechno bylo smysluplné a zajímavé. Nakonec ale opravdu skončí jako reportér, byť bez vystudované žurnalistiky. Nevadí to. Originální a schopný vydavatel deníku Die Presse, jemuž se její texty líbí a zaměstná ji, k jejím studijním pokusům poznamená: „Kdybyste řekla, že jste studovala žurnalistiku, bývala byste mohla hned zase jít.“ Schválil tak Barbařin celoživotní předsudek vůči tomuto populárnímu studijnímu oboru. Ostatně – stala se slavnou, a oprávněně, i bez té vysoké. Potvrdil to i náš prezident Václav Havel, když Barbaře Coudenhove-Calergi udělil v roce 2001 Řád TGM za podporu demokracie a lidských práv.

A proč tedy to „už se tam nevrátím“? Když autorce po roce 1989 nabídnou v Praze vedení rakouské společnosti ORF, váhá. Má se v milovaném městě znovu usadit? Na nabídku nakonec přikývne, ale nedopadne to dobře. Porevoluční časy mizí, disidenti též, nastupují političtí technokrati. A ji samu tady vidí jako příchozí Evropanku, není pro ně ta, která sem patří, která se tu narodila. To se nedá přestát. „Vím jedno: ze stálého přibýtku v Praze nic nebude. Jsem tu služebně... Žádný návrat se nekoná.“

Za přečtení rozhodně stojí i doslov Jiřiny Šiklové. Je autentický a velmi přejný. A já ráda končím jejími posledními slovy: „Díky této knížce se dívám na současný svět s větším uspokojením. Když se toto všechno dalo – jak je vidět – přežít, a já žila ve stejnou dobu jen ‚kousek‘ od rodiny Barbary Coudenhove-Calergi, tak to asi nebude ani se současnou Evropou tak zlé... Určitě tuto knížku vzpomínek nějak propašuji svým dětem a hlavně vnukům a vnučkám. Kdo ví, co je čeká?“

Jana Plíšková

*Barbara Coudenhove-Calergi: Doma je všude
Praha, Vyšehrad 2019, 324 s.*

Čekání na Vánoce

Pojďte s dětmi v adventu číst

Když naše děti začaly chodit do školky, vzala jsem na milost vánoční koledy a slovo Ježíšek. Do té doby jsem se tomu spíš vyhýbala. V nedělní škole ani u nás doma se o Ježíškovi nemluvilo. Byl to Pán Ježíš. Případně Ježíš Kristus nebo prostě Ježíš. Zpívalo se Narodil se Kristus Pán a dárky k vánocům jsme si dávali navzájem, nebyly od Ježíška.

V knize, o které píšu, je slovo Ježíšek vícekrát. Taký se tam dočtete o mši svaté, Svatém přijímání, růženci, Jáchymovi a Anně – to jsou podle tradice rodiče Marii. V kapitole o nich je zmíněna také modlitba za zemřelé. Místo nám asi bližšího jména Immanuel je v knize použito jméno Emmanuel. Mohla bych pokračovat, ale jako úvodní evangelické varování to stačí.

Na 28 dvoustranách se přibližujeme k Vánocům. Od stvoření k jeslíčkám. Prvních deset kapitol knihy je starozákonních. Představí se nám některé důležité postavy, stručně si o nich přečteme základní informace, většina těchto vyprávění má i odkaz na Ježíše. Takže: Advent na zemi začal s Adamem a Evou, které spojovalo blízké přátelství s Bohem. Za Abrahamovy adoptivní děti se mohou považovat všichni, kdo stejně jako on spoléhají na Boha. Obětování Izáka, který však smrti unikl, předpovědělo jinou oběť, Ježíše. Ten ale tři dny po své smrti vstal z mrtvých a získal život podle naděje, kterou měl kdysi dávno Abraham. Příběh o Mojžíšovi předpovídá také příchod Spasitele, který vyvede lidstvo z otroctví hříchu. David, Izajáš, Micheáš... Každá postava má svou dvoustranu s velkým obrázkem.

Novozákonní kapitoly začínou Zacharjášem, Alžbětou a Janem Křtitelem. Alžběta, když čekala na Janovo narození, dostala dar prorokovat. Díky tomu poznala v přicházející Marii matku samotného Boha. „O Jáchymovi a Anně, rodičích Marie, v evangeliích nic nenajdeme.

Narodila se jim holčička, která se stala radostí celé země... V podstatě tedy sice o dědečkovi a babičce Ježíše nic nevíme, ale vzpomínáme na ně s úctou.“

Marii viděli lidé v jejím okolí jako obyčejnou ženu, manželku řemeslníka a hospodyni. Její setkání s andělem se odehrálo v skrytu. O zvláštnosti dítěte ví jen Josef a Alžběta. Není třeba kolem sebe dělat povyk, abychom byli součástí něčeho opravdu velikého.

Kromě propojování příběhů Starého a Nového zákona se autor pouští také do dotažení „k současnosti“. Například: Prorokyně Anna

z Jeruzaléma byla vdova. Trávila čas modlitbami v chrámu, postila se, byla citlivá k hlasu Ducha svatého. V narozeném Ježíši rozpoznala Mesiáše. „Mohla připomínat některé starší paní, které sedí v našich kostelech s modlitební knížkou nebo růžencem v ruce. Někteří se jim posmívají. Ale kdo ví, jestli se mezi takovými lidmi nenajdou skutečné prorokyně, které by nám mohly o Boží lásce ledacos říct? Anebo se třeba náš život vlastně nějak odvíjí díky jejich vytrvalé modlitbě?“

Autor knihy Marek Kita je polský teolog, katecheta a vysokoškolský pedagog. Pravděpodobně se v Polsku častěji než my evangelici tady u nás setkává s ženami, které sedí samy v kostele a modlí se. Možná mu to i trochu závidím.

V úvodu jsem se vymezila vůči některým věcem nebo slovům, která jsou naší evangelické tradicí cizí nebo i proti srsti. Je ale dobré si uvědomit, že my (evangelici) „máme něco jinak“. Nicméně. Považuji knihu za dobrou a hodnou čtení s dětmi. Propojování jednotlivých biblických příběhů a postav napříč Bibli je důležité. Advent se nám zasadí do širšího rámce. Vánocům, jesličkám a třem mudrcům toho hodně předcházelo. Dobrých dětských knih o víře a Bibli není tak moc. A trocha kritického čtení nám prospěje.

Vedle klasických adventních kalendářů s 24 čokoládkami se na trhu objevuje vícero různých adventních čtení, pro děti vycházejí každý rok např. jako příloha (opět katolického) časopisu pro děti Duha. Když budete letos doma číst s dětmi knížku *Čekání na Vánoce*, nebudete litovat.

„Noc, během které se Ježíš narodil, se většině lidí zdála být celkem normální. Jednoduše ji prospali. Kolem Betléma byla tma a ticho. Bylo to skoro jako by Bůh Otec z nebe nenápadně strkal světu svůj dárek pod peřinu. Bohu se líbí, když může dělat lidem překvapení. Často dělá neobvyklé věci tehdy, když se zdánlivě nic neděje.“

Bůh často přichází právě tehdy, když to vypadá, že se nic nechystá.

V češtině vyšla od Marka Kity ještě jedna kniha, *Čekání na Velikonoce*. O té třeba někdy přistě. Zatím se prožijte adventem k Vánocům, „kdy se země stává domovem Boha“.

Lenka Ridzoňová

Marek Kita: *Čekání na Vánoce*. Praha, Portál 2019, 64 s. Ilustrace Dorota Loskot-Cichocka

POSLEDNÍ SLOVO

Patent na pravdu

Na patentovém úřadě: „Dobrý den, mám ve všem pravdu a chtěl bych si to dát patentovat. Mé jméno je Cimrman.“ „Člověče, vy máte ale smůlu. Teď, teď tu byl! Nějaký Besserwisser“ (německý výraz pro člověka, který si myslí, že ví všechno líp).

Divím se, že se od patentového úřadu nevine každý den alespoň kilometrová fronta těch, kdo by si chtěli tu svoji pravdu dát patentovat. A když ne pravdu, tak alespoň nevyžádané, ale na pravdivém základě postavené dobré rady.

Jistě každý z vás podobného člověka už někdy potkal. A pokud ne, stačí otěhotnět, porodit nebo třeba jen vychovávat dítě. A najednou budete mít kolem sebe tolik pravd a rad, že byste sami mohli rozdávat.

Pravda a nevyžádané rady se na vás valí od všudypřítomných radičů. Ti mají například podobu paní od vedle, co vás občas zahlédne před domem, důchodce na zastávce, pokladní v galanterii nebo odbarvené slečny v tramvaji.

Ti všichni naprosto přesně vědí, kdy a jak máte kojit, jak držet dítě, jestli ho nosit, či nenosit v šátku, co zabírá na ten jeho strašnej řev, kolik ran mu vysázet, popřípadě jak mu domluvit a nabídnout nějakou alternativu, aby se zamezilo traumatu.

On ještě nechodí? Ještě nemluví? Už by asi neměl nosit pleny! Zkuste tohle a tamto, určitě to zabere. Je to pravda! Sousedovic Janičce to moc pomohlo.

Děkuji, děkuji, děkuji. Sice jsem se na nic neptala, vůbec nevím, kdo jste, vy nemáte absolutně páru o tom, kdo jsem já a moje dítě jste viděli asi tak pět minut, ale nějak cítím, že pokud budu odporovat, dostanu se do pozice té mladé, chytré, co si myslí, že má ve všem pravdu.

Každý radí něco jiného. Komu tedy naslouchat? Jestli vůbec. A jak se rozhodnout? „Když tomu svému spratkovi okamžitě nenařezáte, bude z něj kriminálník!“ „Nebo: „Cože? Nařezat? Fyzické tresty patří do středověku! Stačí to přece ▶

vysvětlit, motivovat, dítě je velmi chápavé a citlivé. Ale řezat? Sociálku na vás!!!“

„Každý zná cestu správnou, každý mi dává x dobrých rad a všichni správným směrem rukou mávnou, že tudy se mám dát, jenže každý ukazuje jinam a všichni chtějí pravdu mít...“ zpívá Vlasta Redl a já bych to neřekla líp.

Občas, když se na mě všechno valí a je mi z těch pravd a rad trochu úzko, vzpomenu si na

jeden praktický příběh z Talmudu. Za rabínem přijdou dva bratři, kteří se snaží vyřešit svůj spor. Rabín nejdřív vyslechne jednoho a pak říká: „Máš pravdu.“ Potom přijde na řadu druhý. Rabín opět naslouchá a po chvíli odpoví: „Máš pravdu.“ V tom se do toho vloží rabínova žena. „Ale muži, pravdu přece nemůžou mít oba!“ Rabín se zamyslí a odpoví: „A ty máš pravdu taky.“

Pavla Hájíčková

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,
Jan Kirschner, Ondřej Kolář,
Tomáš Pavelka, Jaroslav
Pechar, Lenka Ridzoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Foto: Vojtěch Zikmund

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

čísla 12/2019 je 17. 11. 2019

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2019 má název „Společnost a víra“.
Číslo 12/2019 se bude věnovat tématu „Svatých obcování“.

ISSN 1211-6793

Na počátku

NA POČÁTKU

Pomáhá těhotným ženám a maminkám s dětmi v tísní

www.napocatku.cz | nonstop linka: 774 440 821

DARUJ LETOS = DARUJEŠ DVAKRÁT!

Od roku 2009 ovlivnil Fusion životy tisíců mladých lidí na 20 místech v České republice a na dalších 30 místech v Evropě. Podpořte nás a staňte se součástí služby, která dlouhodobě nese ovoce.

**KAŽDÝ DAR, OBDRŽENÝ OD SRPNA DO KONCE ROKU 2019, BUDE
DÍKY STRATEGICKÉMU NADAČNÍMU FONDU ZDVOJNÁSOBEN.**

Naskenuj QR kód a podpoř nás hned teď.

STRATEGICKÝ
NADAČNÍ
FOND

FUSION

kim

HOMESHARING

Dopřejte odpočinek
rodinám dětí s autismem

Přinášíme do Česka novou formu podpory
dětí s postižením. Pokud máte trochu
volného času a chuť naplnit jej něčím
smysluplným, staňte se hostitelem.
Ulevíte rodinám v náročné péči
a získáte nové zkušenosti.

Více na www.homesharing.cz

HomeSharing

Darujte krabici
online

Krabice od bot pomáhá dětem v nouzi

Ty nejdůležitější dárky se ale do krabice od bot
nevejdou. Díky vašemu daru budeme moci
dětem z rodin v nouzi přispět na kroužky
a školní potřeby, výlety nebo třeba taneční.
Krabice od bot tak bude dělat radost nejen
o Vánocích.

www.krabiceonline.cz

Zašlete také darovacíkou SML ve tvaru DMS KRABICEODBOT 90
na číslo 87 777. Cena DMS je 90 Kč. Diakonie ČCE obdrží 59 Kč.
Více na www.darovavissimo.cz

 KRABICE
OD BOT

 Diakonie
Českobratrská církev evangelická